

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltilér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Péntek, augusztus 14.

Mai számunk főbb közleményei:

Vasárnapok: A vidéki színészetről.
Forrongás Szerbiában.
A párisi nagy katasztrófa.
A románok és Bécs.
A válság eseményei.
Egy bíró lovagias ügye.
Királygyakorlatok előtt.
A t. Ház vakációja.
Vasúti szerencsétlenség a fővárosban.
A minoriták naggyűlése.
Családi dráma a temetőben.
Tárcs: Asszonyok.
Regény-Csarnok: A teltekek kincse. Irta:
Ritt Gyula.

A vidéki színészetéről.

Arad, augusztus 13.

Még egy-két nap s bezárulnak a Marospart aréna kapui, az aradi szintársulat átteszi működése színterét Makóra. A szintársulat tehát az idén is vándorol, Aradon nem tud „állandó”-nak maradni. „A vidéki színészet száz sebből vérzik”; — így mondják. Ez azonban kasirozott igazság, amely csak messziről látszik igazi igazságnak. Evtizedek óta mindig sirnak a vidéki színészet sorsán, minthogy most is rémülettől eltelve statáriális intézkedésekkel akarják megmenteni a szerződés-szegés bomlasztó bacillusait Krecsányi és társai. Eppen ez adja tollunkra a vidéki színészet témáját. Evtizedek óta anketéznek a vidéki színészet érdekében, ugyanannyi idő óta alkotják segedelmére a szabályrendeleteket és a színi kerületeket s lassankint kitűnik, hogy nem ő vérzik száz

sebből, hanem ő maga, úgy amint van: nagy seb a kultúra testén.

Temessünk el nagy frázist. Azt, amelyik igazi bohém meggondolatlansággal állítja, hogy a vidéki színészet a magyar kultúra faklyavivője.

Dehogy az, dehogy! Senkisem is tekintí komolyan annak, hanem a magyar közvélemény szajkó módjára úgy bema-golta már ezt a frázist, hogy szokásból, hagyományból használja most is s nem veszi észre: az igazság élettereje régen ki-halt belőle.

Volt, valamikor az volt. A kultúra és a nemzeti érzés terjesztője együtt. Az öt-venes-hatvanas években, sőt még a het-venes években is némileg. Amikor az em-berek nálunk Magyarországon alig olvas-tak nyomtatott betűt s amikor a színházi esték a hazafias érzések lájdeni palackjai voltak.

A nyomtatott betű azóta elterjedt, a közélet minden ágában ezer alkalma van a nemzeti érzés megnyilatkozásának s ami fő: az iskolák ma már nem tartoz-nak a luxus intézmények keretébe. Pedig tessék elhinni, egy népiskola többet tesz a kultúra és a hazafiság érdekében, mint öt szintársulat együttvéve.

Annyira már haladtunk Magyarorszá-gon a kulturában, hogy a színházak csak a magasabb nivóju kultúra terjesztésére hivatottak. Az izlés fejlesztésére, a társa-dalomnak filozófiai problémák feladására. De hogy ezt tehessék, ahhoz eszközök szükségesek. Tegyük fel már most a job-bik esetet, hogy a vidéki szintársulatok

színműveket és drámákat adnak elő. Hát bocsánatot kérek, aki látott valaha vidé-ken egy Sheakespeare, vagy egy Göthe-előadást, egy Ibsen-estét, avagy akár a könnyű lovasságból válogatva: Dumas, Brieux, Echegaray-darabot, az tanuságot tehet róla, hogy az előadás — tisztelet a kivételnek — minden egyéb volt, csak nem izlésterjesztés, minden, csak nem kommentálása a darab értelmének, ten-denciájának. Mert az ehhez szükséges esz-közök, színésztől kezdve az utolsó butor-darabig hiányzottak. Ha van is egy-két jó színésze egy-egy társulatnak, ugyan hogy lenne képes az a színész mindennap játszani és annyi új szerepet — különö-sen minta nélkül — mintegy kreálni, hogy minden harmadik estére premiér le-gyen. Két-három próba már nagy előké-szület. Nem képesek milliót teremteni, e nélkül pedig nincs színművészet. Hiszen magának a színművészetnek nem más a feladata, mint milliót teremteni a költő gondolatának.

De hát a jobbik s ritkább esetet vet-tem. Aki ismeri a vidéki színészet állapo-tát, az jól tudja, hogy — nem szólok egy-két nagyobb s majdnem állandó vidéki színházról — a színigazgatók csak az ope-rettet és a bohózatot forszirozzák, mert ehhez egy-egy jóidomu és kellő intrikáju primadonna segítségével közönséget kap-nak. Eppen az a tény, hogy a közönség a vidéken alig jár a drámai előadásokra, igazolja egyrészt már fejlődöttem jó izlé-sét, másrészt pedig azt az állítást, hogy amit a vidéki szintársulatok a drámairók

Asszonyok.

I. A kikiáltott szép.

Nem azokról a nőkről beszélek, a kiket a Teremtő klasszikus arccal és tükéletes termet-tel áldott meg. Ilyenek sokkal kevesebben van-nak, mint általában hisszük. Hanem a többé kevésbé csinos, tetszetős és jól öltözködő asz-szonyokról, a kiket bizonyos kör, az ő saját külön társaságuk szinte hivatalosan „szépség-nek” deklarált.

Rendesen úgy kezdődik a dolog, hogy va-lamelyik hangadó és jótorku fiu egy szép na-pon merő unalomból, vagy őszinte lelkesültség-ből felfedezi az asszonyt és áradozva, vagy el-lentmondást nem törően jelenti ki a paj-tások között, hogy „Ez a legszebb nő. A többi fiu akceptálja és magáénak veszi a „hangadó” véleményét, a mi nem is meggy nagynehezen, mivel a fiatalember könnyen befolyásolható és a tetszése hajlékony portéka.

Az asszonynak most már unos untalan, reg-geltől-estig azt duruzsolják a fülébe, hogy ő szép. Minden képzelhető és képzelhetlen módon magasztalják: a hangját bájosnak, szavait szel-lemesnek minősítik s minden új ruháját vagy kalapját lázbajító szenzációnak tartják.

Az agyondicsért asszonynak előbb utóbb fejébe száll a tömjénfüst és elszédíti. Lassan-

ként kivetkőzik természetességéből és lelekte-len, hia báb lesz belőle. Valami gépies mosoly fészkel magát arcára, néha ugyan mélabus és ritkán makrancos is.

Ha kiváltkép a szeméit magasztalják, leg-gyakrabban ugynevezett Madonna arcot vág, a szeméit gyerekesen, sugaras mosollyal nagyra nyitja, vagy pedig sokat sejtően, bágyadtan le-hunyja s néha egy tárcát, vagy regényt igyek-szik elbeszélni a szemével. Minden untatja, a minek nem az ő szeméje a központja. Ha a lelkesedés ellankad iránta, vagy új csillag tűnik fel a láthatáron, hallatlanul erőlködik, hogy a közfigyelmet újra magára terelje.

Elete legkeserűbb szaka a hervadás, az ősz. Szánalomra méltóan ragaszkodik az ifjuság-nak legalább a látszatához és nem tud egy-szerűen és kedvesen megöregedni. Általában költelező hajlamu, szeszélyes feleség és felüle-tes anya.

II. Szemérmes.

Vannak mimozaserű asszonyok, a kik szív-ben, lélekben örökké leányok maradnak. Ezek irtóznak mindentől, a mi csunya, rossz és ferde; a tartózkodás, vagy undor nem tör fel belőlük kiáltó szóval, sőt talán éppen lelkitisztaságuk-nál fogva ők tudnak a legigazabban megérteni, szánni és megbocsátani.

A talmi szemérmest szeretném önöknek bemutatni, a ki legtöbbször csunya hervadt és

kiabrándult s azért megbotránkozik szépségen, ifjuságon, szerelmen. Van a talmi szemérme-sek közt nagy ritkán szép és fiatal is, a kiből óriási módon ki van fejlődve az álszenteskedő hajlam. Az ilyen asszony megbotránkozik a ba-ránról, vagy ismerőssel merész szabásu, díszes ruházatán. — a piros színt különösen gyűlöli — míg ő maga lázítóan s árulóan sima és ránc-talan ruhát visel. Kétségbeesik és elpirul, ha Zola Maupassant vagy Prevost nevét kiejtik előtte, otthon azonban mindan művéket elol-vassa s titokban még haragszik is rájuk a ko-moly s előtte unalmas részekért. Színházban meg nézi az erős darabokat vagy, is, de tűn-tetően nem érti a tulérhető dolgokat, pedig felháborodva jelenti ki az ismerősök előtt:

— Igazán nem is gondoltam, hogy olyan gonosz darab. Halálra szégyelltem magamat, de az uram nem akart hazavinni.

Aztán iszonyuan megbotránkozik a legár-tatlanabb hírtelésen, a süldő leányok tulróvid szoknyáján, a mátkapárok csokjain, a kivágott báli ruhákon s mindenben, a miből neki nem ju-tott, vagy már többé nem juthat.

A leányok félnek tőle és ki nem állhat-ják; az asszonyok sem szeretik; de ők leg-alább dühös kedvteléssel hallgatják meg az ál-szemérmes borsos történetekéit, melyeket ren-desen ezzel végez: De én nem értem, mit le-het ilyesmin nevetni? Kérlek, magyarázd meg nekem is.

műveivel elövetnek, az minden egyéb, csak nem művészet.

A vidéki színigazgató urak a francia bohózatok egyértelműségével és a bohózat-operettek trióiával, lármájával, nyegle szólásmódjaival igyekeznek kasszájuk állapotán segíteni s terjesztik az izlésteleniséget, azt a léha, cinikus, az etikát egyenesen kizáró szellemet, amelyet a fővárosban, néhány könnyebb színház igazgatójának konkurrenciája s a kávéházak levezetője olyan sikeresen elterjesztett.

Ugyan kérem szeretettel, tessék megmondani, az angol operettek és francia bohózatok hol, melyik részében terjesztik a magyar kultúrát, vagy fejlesztik az izlést? A zeneművészetet talán? A tizen-négy tagu orkeszter és tíz-tizenkét tagu vegyes kar? A legegyszerűbb kis operett zenéjének olyan s annyi hangszerre és énekesre van szüksége, a mennyit egy vidéki szintársulat ez idő szerinti budgetje el nem bír.

Ma a vidéki szintársulatok kilencven percentje nem más, mint vidéki gavallérok öröme, diákok harca a primadonnáért és naivakért; a hölgyközönségnek pedig alkalomadója, hogy megmutassák magukat, meg a toiletteket egymásnak. Kultúrától, hazafiasságtól, izléstől beszélni ezeknél humbug. Nem marad más egy-egy vidéki társulat után a városokban, mint kiűritett pezsgősüvegek, egy csomó ömlengő ujság, himnusz és vers ő hozzá, néhány sebhely, rengeteg szekunda és egy rakás — kifizetetlen számla.

Ahhoz, hogy a vidéki színészet komolyan számbavehető legyen, a mostani társulatok megharmadolása lenne szükséges s kellő tőkével szervezett staggione-rendszer, mint a hogy a külföldön mindenütt így is van. A mostani vidéki színészet tultengése csak arra való, hogy csirájában megölje a lehetőségét annak, hogy a vidéken komolyan színművészet keletkezhessek.

Val színű, hogy nálunk közönség és az intéző-körök nagyon sokáig fognak még gondolkodni annak az igazságnak gyakorlati alkalmazásán, hogy a vidéki színművészetet segíteni csak úgy lehet, ha a meglevő vidéki színészetet kiirtják. Ha a szórakozó helyek jólétéről állam és társ-

dalom különleges gondoskodásra volna kötelezve, akkor minden kávéház is igényt tarthat arra.

A rosszul festett vásznak sok, léha hazugsága ezt az igazságot régóta kiizadta már magából. Nem féltem hát a magyar társadalom kulturáját attól, hogy hét színész szerződészegés útján hagyta ott direktorát. Akkor látnám biztosítva: ha mind otthagyná s az érdemesebbje, a komolyabbja — ha elég műveltsége van hozzá — beállana néptanítónak. Talán a nebulók is jobban járnak az iskolát.

Nihil.

Forrongás Szerbiában.

(A katonai kamarilla.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

Macedónia lángokban áll: a fölkelők való-ságos kis seregeket alakítottak és majdnem rendszeres ütközeteket vívnak, most már változó sikerrel, a félelmetes török nizamokkal.

De a fölkelők mindig csak bolgárok. A szerbek, akik annyiszor hangoztatták, hogy nemcsak O-Szerbia, de Albánia és Macedónia is egész Szalonikiig Dusan cár tironalmának a tartozékai voltak, most nem adnak életjelt magukról; arra szorítkoznak, hogy tömérdek t-írlatban hirdetik Európának meghatározó részrehajlatlansággal a bolgárok és törökök kegyetlenkedéseit.

Azt lehetne binni, hogy a két hadakozó fél kimerülését várják, abban a reményben, hogy a tehetlenné vált két hadakozó közt majdan Szerbia lesz a tertius gaudens.

De feltűnő tartózkodásuknak és önuralmuknak valódi oka talán inkább — a tehetlenségük. Ugy látszik, hogy a királygyilkos tisztek klikket alakítottak, mely valószínű praetorianus uralmat akar gyakorolni Szerbia felett. Ez pedig nehéz feladat a minden izben demokratikus Szerbiában ahol a nép zöme radikális eszmékkel van elteleve.

Dinasztia ellenes párt még nem alakult az országban, de szemközt állanak egymással a király praetorianus csapata és azoknak a tömege, akik az új királyt csak azért éltették, mert féltek, vagy mert egyéb választásuk egyelőre nem volt.

A „Kölnische Zeitung“ szerint Oroszország és Ausztria Magyarország szükségesnek látják,

erélyesebben föllépni a szerb tisztikarral szemben. A Pétervárra és Bécsbe kivezényelt szerb tiszteknek tudtukra adták, hogy *haza fogják küldeni őket*. Az orosz tiszteknek megtiltották a Pétervárott időző szerb tisztekkel való érintkezést.

A berlini félhivatalos „Post“ értesülése szerint a bécsi és pétervári külügyi hivatal állást foglal a szerb katonai kamarilla ellen. A bécsi szerb katonai attasénak értékre adták, hogy tervezett bucsulátogatásait polgári ruhában tegye meg, mert ha egyenruhát visel, nem fogják fogadni.

Lesjanin kinevezése ügyében legutóbb igen heves miniszteri tanácskozás volt Péter király előklésével. A tanácskozás során Veljkovics pénzügyminiszter és Zsivkovics igazságügyminiszter úgy összetűztek, hogy provokálták egymást és mindketten lemondottak állásukról. A király határozott kívánságára utóbb visszavonták a lemondásukat.

De tegnap újabb bonyodalom támadt. Tegnap közölt belgrádi táviratunk szerint *Atanaszkovics* tábornok hadügyminiszter és a többi miniszterek között, fennálló véleményeltérések miatt *minisiterválság* következett be.

Ez a zavaros belső állapot Péter királyt arra is késztetheti, hogy a macedoniai szerbek ügyére terelje népe figyelmét. Akkor aztán ki-törhet a Balkánon a bellum omnium contra omnes, melyben mindenki, mindenki ellen harcol. Ez esetben pedig a nagyhatalmak közbelépése szinte elkerülhetetlenné válik.

A párisi nagy katasztrófa.

(Egy szemtanú elbeszélése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

A szerencsétlenül járt 48-as számú vonat vezetője, *Chedol* így mondja el az alagutban történeteket.

— Vonatomban 350 utas szorongott. Barbés-állomás mellett ugyanis a 48-as számú meggyuladt vonat utasai is a réám bizott kocsikba szálltak. Couronnes állomásnál hosszasan veszteltünk. A közönség zugolódott, de a jelzések miatt nem mehettünk tovább. Az utasok nagyrésze káromkodott, sokan gunyolódtak és hangosan kiáltottak.

— Tessék kiszállni, a vonat nem megy tovább!

Ugyanezt kiáltották Barbés állomásnál a 48-as számú vonat utasai, midőn az explozió

Es egy orai, egy napi, egy heti magyrazat után mégis csak azt mondja. Nem tehetek róla, de igazán nem értem...

III. A hetyke.

Lehet nagyon csinos, de sohasem elegáns. Ugyanis hiányzik belőle az elegancia főkélléke, a mérsékeltség és nyugalom. A kalapját kacéran tűzi fel: különben a legegyszerűbb Girard is kihívóan fest felborzolt haján. A szeme járása gyors, eleve, merész, az ajka könnyen hajlik nevetésre és éles, kihegyezett hangjában mindig egy csepp malicia settenkedik.

Randkivül szereti a férfitársaságot, szavával csipkedi, szurja, ingerli őket. Néha ügyes, szellemes, de olykor visszaél azzal, hogy nő és így bántatlanul kiméletlenkedik, sőt gorombásodik a férfiakkal. Nagy része van abban, hogy a férfi ismerősei modora a többi nővel szemben is nyegle, vagy csiszolatlan s a fiatalemberék tőle tanulják és veszik át az ilyen kezdetű megszólításokat, hogy:

— Ugyan hallja! — vagy — Na tudja!

IV. A jótékony.

Nem szeretem a nyilvános, színpadiasan felvonuló és hírlapilag nyugtázott jótékonyaságot. Csak minél kevesebb sallangott az igazi jótékonyasághoz! Mert van műjótékony hölgy is. Lót fut egész nap egy szegény kis árváért,

(közben általában gyűlöli a gyermekeket) és saját szerileg osztja ki a párologó ételt, vagy almizent a koldusok között, de otthon a tiszta lépcsőházából kitiltja a rongyos hadat. Aztán felmagasztosult arccal és a meghatottság könnyeivel hallgatja az árvák köszönő beszédeit s az öreg koldusok áldó dikcióit és nem gondolja meg, hogy azoknak néha valószínű vevőszűrés szegényes rongyaikban elvonulni a fényes gárda előtt.

A jótékony ünnep után gyönyörben aszva olvassa a saját nemes kebléről, anyai szívéből és fennkölt lelkéről szóló referádákat és jaj be kegyetlenül boszus, ha anyai működéséről véletlenül nincs említés az újságban.

Hát én úgy képzelem, hogy a jótékonyaságnak van szebb és igazabb formája is. A gazdag és tehetős hölgyek külön-külön vagy tömörülve, — kinek milyen az egyéni hajlandósága — tegyék közzé a lapban, hogy minden héten ebben és abban az időben náluk, vagy megbízottjuknál jelentkezhetnek a segélyre szoruló. És kellő információ beszerzése után minden külön felvonulási csoportosítás, diszbe-széd és utólagos nyugtázás nélkül kiosztani nekik azt, a mi szükségük van, vagy a mit lehet.

Higgyék el, minden hangzatos frázisnál és hízogó jelzőnél többet ér egy szegénylő halk, de becsületes: köszönöm!

V. A hirharang.

Ha egy tipikus pletykázót kellene lerajzolniunk, a legtöbbünk írója hegyesállu, barázdás arcú öreg nénit vetne papírra. Talán fodros főkötőt is bigyesztenénk a fejére, kezébe meg kötötükét s elébe öblös kávéscsészét rajzolnának. Pedig de sok öreg nénit ismerek, a kinek hallgatása (mert azt tudnak) vagy beszéde csupa jóság, elnézés és nyugalom. És hány hamvasarcu, üde, kurtaszoknyás kis leánygyal beszéltem már, kinek ajkáról öntudatlanul, vagy öntudatosan szállt le a legrutabb pletyka!

Pletyka nélkül nem is létezik asszonyi öszszejevetel. Tegyük fel, hogy csupa intelligens és a mi még föbb, csupa jó érzésű és helyes felfogású asszony van együtt, kik irtóznak attól a közönséges, léha, könnyelmű és gyakran vétkes szórakozástól, hogy a ismerőseikről gonosz híresekéket, rágalmakat, — vagy esetleg igaz, de kellemetlen dolgokat kolportáljanak. Hiszen akad azonkívül annyi más szellemes, praktikus, édes és csacska mondanivalójuk! Hát beszélgetnek okosan, asszonyosan, vigan, de egy sem pletykázik.

Most betoppan a hirharang, vagy pletyka-gyárnok. Hogy öreg, vagy fiatal, az mellékes. Akár selymes az arca, akár ráncos, a szemében alattomos, tőkzatos, sunyi mosolygás lap-pang és óh micsoda kaján lángocskák ég benne! És elkezd hadarni. Minden szava lép egy

következtében kiszálltak és a mi vonatunkban foglaltak helyet. Ezuttal azonban csak tréfásan mondogatták, hogy a közlekedés teljesen megakadt s csak akkor rémültek meg, midőn Mémilmontant felől sűrű füstfelleg gomolygott. Ösztönszerűen éreztem, hogy nagy veszély fenyeget s tüstént felszólítottam az utasokat, hogy szálljanak ki. Ezután a telefonhoz rohantam, de a telefonvezeték is elszakadt. Megkértem a pályafőt, hogy siessen Belleville állomásra s mondja meg, hogy azonnal szüntessék be az áramot. Az ellenőrök újból és sürgősen megkérték az utasokat, hogy szálljanak ki, de kérelmüket senki sem teljesítette.

— Már Barbés állomáson is kiszálltunk! — mondogatták. — Már megelégtünk az örökös ki és beszállást.

Időközben sűrű füstoszlopok gomolyogtak s a füst mindent elfedett szemeink előtt.

Ekkor megragadtam a kocsi ajtajánál álldogáló asszonyokat s kituszkoltam őket a kocsiból.

— Szálljanak ki! Szálljanak ki! — ordítottam torkom szakadtából.

Az utasok körém csoportosulva pénzüket követelték.

— A jegy ellenében visszakapják pénzüket! — mondtam kétségbeesetten. — De most meneküljenek, mert nagy baj lesz!

Ezt azonban nem hitték el. Újból reám rohantak, ütöttek, vertek és szidalmakkal illették. A csoportosulás folytán a hátulsó kocsik utasai nem menekülhettek. E pillanatban elaludtak a villamos lámpák. Rettenetes pánik keletkezett. Az asszonyok hangosan kiáltottak, de a szörnyű füstben csakhamar elhalt jajveszékelésük. Gyufát akartam gyújtani: a fojtó füst tüstént eloltotta a világot.

Az ajtó az állomás baloldalán van — gondolám. — A fal mellett tapogatódzom, feltétlenül oda jutok.

Menekülés közben megragadtam egy fiatal hadonász asszonyt s magammal cipeltem. A rossz levegő s mellemre nehezedő füstömeg elkábított; tántorogtam, szédültem, majd mire az állomásra értünk, ájultan rogytam a földre. Szerencsére rögtön észrevettek s egy közeli gyógyszerárba cipeltek.

Egy másik szemtanú, aki feleségével egyetemben megmenekült, a következőket mondja:

— Barbés állomás mellett vonatunk megakadt, de a tüzet gyorsan eloltották. Az utasokat mindazonáltal a miénk után érkező vo-

natba szállították, de Belleville állomásnál ebből is ki kellett szállanunk, hogy a megrongálódott vonatot tovább vonszolhassuk. Ekkor a harmadik vonatba szálltunk s midőn Courronnes állomásnál ez is hosszasan vesztegelt, utitársaink hangosan zugolódtak és káromkodtak.

Az állomásfőnök már-már el akarta indítani a vonatot, ám indulásunk előtt két vasuti alkalmazott rohant felénk:

— Meneküljenek! Meneküljenek! — kiáltották.

Az utasok nagyrésze ekkor sem ijedt meg, sőt a pénztár köré csoportosulva, pénzét követelte.

A katasztrófa szemtanúja ezután ugyanazt mondta el, a mi a vasuti kalauz vallomásából kitűnik.

— Feleségemmel Belleville állomás felé rohantunk — mondá végül. — Előttünk egy vasuti szolga haladt vörös lámpával. Ez volt a szerencsénk... Kábultan s félholtan értünk a pályaudvarra s szerencsésen megmenekültünk.

Páris, augusztus 13. A *Matin* szerint a földalatti vasut katasztrófájának okaira nézve megejtett bírói vizsgálat adataiból kiderült, hogy azok különböző természetűek és a felelősség különböző tényezőkre hárul. A vizsgálóbíró ezért meghatározott irányban kívánja folytatni a vizsgálatot és első sorban meg fogja állapítani, hogy mennyiben hibás a személyzet és azután fogja vizsgálni az üzemszolgálat ellen emelt panaszokat.

A románok és Bécs.

(Vlád Aurél beszéde. — A *Tribuna Poporului* ki-jelentése. — A romániai lapok aklamunkája.)

Arad, augusztus 13.

Az aradi *Tribuna Poporului* a hagyományos politikáról írt vezércikkében el akarja osztatni azon hiedelmet, mintha a románok irány-va-
toztattak volna eddigi politikájukban, a melynek alapja a konzervatív fejlődés volt. Vlád képviselő parlamenti szereplésében kifejtette a szót, hogy a románoknak annyi köze volna Bécshez, mint a függetlenségi- és ezen nyilatkozatából némelyek azt vélték kimagyarázni, hogy a románok helytelenítik a bécsi politikát.

A *Tribuna* most kijelenti, hogy Vlád nyilatkozata nem volt elég precíz, mert a románok hagyományos politikájukat el nem ejtették.

Most is faji fejlődésüknek feltételeit keresik. Semmiféle kormánypolitikát nem támogathatnak, amely ezen sarkalatos elvvel ellentétben áll, de készek bármelyik pártot támogatni azon kormány ellen, a mely Bécsben megrágalmazza a románokat, csak hogy őket a közélet teréről leszoríthassa. A románok tehát defensív politikára szorítkoznak.

A romániai lapok a magyar nemzeti követelések ellen most már nyíltan harcba hívják a magyarországi oláhokat.

A bukaresti *Conservatorul* című ellenzéki ujság egy cikke van előttünk, melyet egyenesen a belügyminisztérium sajtóosztálya bocsát a magyar sajtó rendelkezésére. Ez a tulságos előzékenység azt a gyanút kelti, hogy a magyar kormánykörök nyilván a nemzeti követelésekért folyó küzdelem ellensúlyozása végett gondoskodnak a bukaresti ujság impertinens cikkének publikálásáról.

Nem kevesebbről van szó ebben a cikkben, mint arról, hogy az osztrák császár a magyar császári politikájának támogatására a magyarországi románokat akarja segítségül venni. És hogy ebben az ügyben Románia királya intervniál a legutóbbi ischli találkozásnál.

A bukaresti ujság nem pozitívumként írja ezt, hanem csak mint valószínűséget hirdeti az ischli találkozás előtti napon.

A bukaresti ujság, mely következetesen csak „császárt” emleget, úgy okoskodik, hogy a császárnak szüksége van a románok segítségére, hogy az annyira veszélyeztetett dualizmust fentartsa. A magyarországi románok meg szívesen vállalkoznak arra, hogy majd a képviselőházban egy kompakt román csoport elrettentse a magyarokat antidualisztikus törekvéseiktől. Persze, hogy ezt a szívességet nem hajlandók megtenni a császárnak ingyen. Hanem az erdélyi románkérdés rendezése fejében.

És a bukaresti ujság híradása szerint valószínű, hogy Ischiben Románia királya és a császár közt ez a kérdés szöbe került. És ennélfogva ez a találkozás döntő fordulatot teremthet az erdélyi románok politikai életében. Vajjon csakugyan szó esett-e Ischiben a magyarországi oláhság ügyéről? Ha igen, akkor ez a legnagyobb perfidség, mert ez Románia részéről egyenes beavatkozást jelentene a magyar belügyekbe. De akár történt valami ilyes, akár nem, a bukaresti ujság cikke nyilvánvalóvá teszi azt, hogy itt aknamunka, készül a magyar állam ellen.

darabot valakinek a jó hírből. Sokszor szebb és árta-
lanabb munkát végezne, ha minden szavát helyett egy csomó sarat dobna a megrágalmazott arcába.

A közönséges asszonyok (az érzésük az, mert a tudásuk lehet esiszott) mohó élvezettel szürcsölik, habzólják minden szavát és ő becsunyak ilyenkor! — de arra egy sem gondol, hogy holnap esetleg ő kerül majd sorra; a jóérzésűek pedig huzódva, lázadó indulattal, de kíváncsian hallgatják. És egynek sincs bátorsága a pletykás ajkát egy erőyes rendutasítással elnémítani, vagy akár csak egy ilyesforma kérdéssel fordulni hozzá: Kitől hallotta? vagy pedig: Jót áll azért, a mit mondd?

Nem meri megtenni, mert ismeri a legtöbb asszony csunya, gyanakvó természetét. Azt gondolnak ugyanis:

— Hát ez mit áll be védőnek? Ugy lát-szik, fáj neki a hír? Hm... Talán bizony ő is...

VI. Az olcsó és a drága.

Az első szomorúságot okoz, különösen kezdő, tapasztalatlan, vagy gyámoltalan asszonyoknak, a másik csak bosszúságot, de mindkét érzés keserű és lehorgoló.

Az „olcsó” mindent olcsóbban vásárol, mint te, piacon, házban, vagy szabott áru kereskedésben, neki az mindegy. Elkeseredel, hogy hát

niszen te sem fogod csak úgy könnyelműen kiadni a pénzt; beszálaglód a várost, a lehetetlenségig, a pirulásig alkuszol, azért ő mégis lefőz. A piacon reszkető hangon ígérsz az elárúsonőnek három forintot a négy forintos libáért; de olyan goromba választ kapsz, hogy majd esülyedsz szégyenedben. Megveszed aztán a libát három forint ötvenért; de mégis alig hogy hazaérsz, már beállit az „olcsó” libának a párjával, a mit potom két forint hatvanért vásárolt. És ez így megy ruhával, kalappal, harisnyával, tüvel, cernával.

Ez a dolog így leírva talán nevetségesnek is látszik; pedig hej, de sok gyöngeszívű asszony hullajtott már miatta keserves könnyeket!

Egyszer aztán a gyámoltalan asszony a maga esztét, vagy a férje tanácsára megkéri az olcsót, hogy vásároljon neki is valamit; a mire éppen szüksége van, olyan tüneményes kicsi áron. Most az olcsó asszonyság vagy üres kifogásokkal áll elő, pl.: Ma nem lehet, — csak nekem adja, — nálam is szerencse dolga, — vagy pedig csakugyan vásárol valami olcsó portékát, ami olyan hitvány, hogy még annyit sem ér, a mennyit érte kiadott.

A „drága” az előbbivel ellentétben mindent drágábban, — mennyire finom más asszony hol-
— irgalmatlanul le-
portéka,

— mondja goromba hitymalással. Igaz, hogy az enyém drága, de finom is.

Ha ő maga nincs jómódban, akkor okvetlenül előhozakodik azzal a bizonyos gazdag rokonnal, a kinek a kabátja, szőnyege, butora mégis mindig finomabb, mint a mienk.

VII. Ahogy az uram akarja.

Ez némely asszonynak valósággal stereotip mondása és jellemző, hogy kiváltképpen az használja, a kinek a férje nulla a házban, de talán még inkább az, a kivel abszolút nem törődik az ura. Talán oktalán hiúságból mondja talán, hogy a férj nembánomságát leleplezze; elég az hozzá, hogy legtöbbször komikusan hat. Egy pár szemelvény:

— Vagy piros kalapot veszek, vagy kéket, ahogy az uram akarja.

— Tudja édesem, olcsó kabátal is beérném, de az uram finomat akar, hát azért megveszem a hatvan forintosat.

— Jaj cukros, higgye el, hogy nincs is kedvem egyszerre annyi pénzt kiadni ruhára, de az uram azt akarja, hogy fes legyek.

— Bizony kedvesem, nem is megyek örömmel olyan drága fürdőbe, de az uram mindenáron akarja, hát csak megteszem a kedvéért.

Hát ez már...
portéka,

Epp a mostani súlyos időkben tanulságos ez a román cselszövés. Mert ez meghatványozza azoknak az okoknak az erejét, melyek a magyar nemzetet arra bírják, hogy a magyar hadsereg számára kivívja a nemzeti szellemet biztosító intézményeket.

TÁVIRATOK.

A francia szerzetesek vagyona.

Nancy, augusztus 13. A st. nicolasi redemptorista kolostor ingatlanait tegnap birtokba vette a kongregációs javak likvidátora. A kolostor kapuit feltörték és azután a szerzeteseket, kezükre bilincseket rakva, eltávolították. A néptömeg lármásan tiltakozott, de komolyabb incidens nem fordult elő.

Az angol király utazása.

Marienburg, augusztus 13. Edward angol király ma délután ide érkezett.

A válság eseményei.

(Az elhalasztott megoldás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 13.

A mostani politikai s illetve kormányválság karakterisztikája: a teljes bizonytalanság. A szabadelvűpártban sem tudják mi fog történni, sőt még azt sem tudják a kormány lemondásának hatodik napján, hogy ki köve kezik? Ujabb alkotmányos korszakunk óta ilyen politikai kaosz még nem volt. Ebben megegyeznek az összes politikai faktorok pártkülönbség nélkül. Annál tágabb tere nyílt a kombinációknak.

Kép a helyzetről.

Fővárosi munkatársunknak alkalmat volt ma a szabadelvűpártnak számos tagjával beszélni a politikai helyzetről. Ez információk alapján a következőkép tárja fel a különböző felfogásokat:

O felsége most már mindaddig nem határoz a kabinetalakítás dolgában, a míg a katonai intéző körökkel meg nem vitatja a hadseregben történhető változtatásokat. Egy dolog kétségtelen — mondotta a szabadelvűpártnak egyik kimagasló szereplő tagja — hogy a magyar szolgálati nyelv ez idő szerint, tehát rögtönösen keresztül nem vihető. Ha vannak is olyanok a hadvezetőségben, a kik nem látnak veszélyt a magyar nyelvben, ezek is a monarchia összérdekeit tekintik első sorban és politikai bonyodalmaktól tartanak Ausztriában. Épp oly kétségtelen azonban az is, hogy a Széll Kálmán által megígért és kilátásba helyezett változtatások gyorsan meg fognak történni. Így a magyar ezredeket rövidesen magyar tisztekkel fogják ellátni, az Ausztriában állomásozó magyar tiszteket pedig tulnyomó nagy számban Magyarországra fogják sürgősen áthelyezni. Engedmények tételnek az új katonai büntető törvénykönyv intézkedéseiben és itt feltétlenül respektálni fogják a magyar nyelv jogát.

— Ami pedig a címer és zászlókérdését illeti, minden attól függ, miként óhajtik kifejezésre juttatni a közös hadsereg eszméjét, illetve szükségesnek fogják-e tartani a magyar ezredek különállóságának jelképezését a jelvényekben is? Valószínűnek tartom, hogy a katonai körök nem fognak veszedelmet látni a magyar nemzeti jelvényekben. Ezt mindenesetre mindannyian kívánatosnak tartanók. A magyar szolgálati s illetve vezénnyelv kérdésében nem a hadvezetőség idegen-
Ferenc is beis-

merl, hogy ezt egy lélekzetre megcsinálni, még technikai okokból sem lehet.

Igy állanak a hadsereg dolgai, és bármily szépek és hangzatosak is a jelszavak, a melyek alatt az obstrukciós tábor küzd, azok érvényesüléséig igen nagy és józanul megfontolandó akadályokat kell leküzdeni. Ami most már a válság elintézésének személyi részét illeti, ma három ember áll homlokterben: Lukács László pénzügyminiszter, Apponyi Albert gróf és Andrássy Gyula gróf. A mennyire bizonyos, hogy Lukács nem kívánczik a kabinetalakításra, éppoly bizonyossággal mondhatom, hogy Apponyit csak a szabadelvű párt ellentállása akadályozza a vállalkozásban. A mostani válság különben abban is különbözik az eddi megszokottaktól, hogy nem a személyi momentumok vannak előtérben, hanem a tárgyiak. Legfellebb a volt nemzeti pártnak néhány türelmetlenebb tagja agitál élénkebben.

Apponyi különben — állítólag — a régi szabadelvűekkel alakítaná meg a kabinetet.

Még csak egyet. A király nagyon természetesen igen el van kedvetlenedve. Meglehetősen ingerült és nem hihetetlen, hogy ha a most megalakítandó kabinet nem tudná megoldani a válságot, lemondana, hogy helyét Ferenc Ferdinánd trónörökösnek adja át. Ez a hír mind pozitívabb formában érkezik hozzánk.

Tanácskozások Bécsben.

Khuen-Héderváry gróf ma éjjel Bécsbe utazott s így egyelőre a politikai és parlamenti krízis súlypontja az osztrák császárvárosba van áthelyezve.

A kabinet válsága most másodrendű kérdés, elsősorban azokat a nehézségeket kell mérlegelni, amelyekkel lehetséges lesz a parlamenti rendet helyreállítani. Csak ha alap lesz a megoldásra, akkor lehet szó arról, hogy a kabinetválságot egy új miniszteriummal rendbehozzák.

Az osztrák urakháza elnökének, Windischgrätz Alfréd hercegnek és másodelnökének Auersperg hercegnek hirtelen visszatérése és Körber dr. váratlan Bécsbe utazása avval van összefüggésben, hogy Bécsben fontos katonai kérdésekről tanácskozást tartanak. És bár a magyar ellenzék erősen hangoztatja, hogy Ausztriának ezekhez a dolgokhoz, melyek kizárólag a magyar király és a magyar országgyűlés között tárgyalandók, semmi köze sincsen, mégis nem lehet tagadni, hogy a nemzeti követelések teljesítése, a katonai nevelés, a zászló, jelvény, a nyelv kérdése, a magyar tiszteknek kizárólag magyar ezrekhez való beosztása, a katonai büntető eljárás magyar nyelve, valamennyi a hadsereg közössége folytán Ausztriát is érinti s így többé-kevésbé természetes dolog, hogy az osztrák politikusok közül is meghallgatják a mérvadókat.

Tény, hogy Ausztriában most iszonyúan kiabálnak a nemzeti engedmények miatt s ezekben már most a hadsereg bomlását látják, ennek háta megett pedig rettenek a perszonál uniónak még a gondolatától is. Bécsben a magyar politikai válság miatt jobban drukkolnak, mint mi magunk, érthető tehát, hogy a felség, mielőtt ebben a kérdésben, hogy az új miniszterelnök programját irányíthassa, határoz, — meghallgatja Ausztria politikusait is.

Ezekből kétségtelenül látszik, hogy nem a kettős ünnepek, hanem ezek a tanácskozások miatt szenved halasztást a király budapesti látogatása, bár most még bizonytalan.

kezése tényleg elhalasztódott-e a jövő hét végére. Nincs kizárva, hogy már a legközelebbi napokban Budapestre jön. Ez különben Khuen-Héderváry grófnak holnap délelőtt 10 órára kitűzött audienciáján fog szóba kerülni s így valószínű, hogy ha erről a volt miniszterelnök valami bizonyosat megtud, közölni fogja.

Khuen gróf azt hiszi, hogy holnapi audienciája után hazajöhet s már holnap este Budapestre akar lenni. Ha azonban a tanácskozások kívánják, úgy még pénteken is Bécsben marad.

A volt miniszterelnök ma este még a pártklubban volt s itt hosszasan konferált Hódossy Imrével és Szentiványi Arpáddal a volt nemzeti párt propozíciói felől.

A klopott jelentés.

A szabadelvű pártkörben a parlamenti bizottság tagjainak egy része értekezletet tartott s ezen feltűnéssel tárgyalták két budapesti esti lapnak egy tudósítását, mely Szivák Imrének a parlamenti bizottság tárgyalásairól az országgyűlés számára készített jelentését, mielőtt azt nyilvánosságra hozták volna, szövegét közölte. Szivák ezt a munkáját csak megmutatta néhány kormánypárti képviselőnek, ezektől tehát a közlés nem származhatott. De minthogy a jelentést a képviselőházi irodában szokosították, kétségtelen, hogy a lapok csak innen szerezhették meg valami visszaélés folytán.

A tanácskozáson elhatározták, Rohonyi Gyula, a parlamenti bizottság elnöke ezt az indiskréciót be fogja jelenteni a képviselőház elnökének s kérni fogja, hogy jegyzésmi eljárást indítsanak a bűnös hivatalnok ellen.

Szivák Imre jelentésén a Rohonyi Gyula, Szivák Imre, gróf Andrássy Gyula, Josipovich Géza, Ivánka Oszkár, Nagy Ferenc és Heints Hugó parlamenti bizottsági tagokból álló értekezlet hosszabb diskurzió után átalakításokat végzett, egy újabb konferencián, melyet valószínűleg e hó 19-én tartanak meg, újból átnézik s 22-én terjesztik a parlamenti-bizottság elé.

A jelentés, mely az említett indiskréció folytán nyilvánosságra jutott, meleg hangon védi Khuen-Héderváryt és konstatálja, hogy semmi köze az egész megvesztegetési ügyhöz. A vizsgálat — mondja a jelentés — lényesen beigazolta, hogy a miniszterelnök eljárása helyes volt. Szápáry László gróf vétett a haza érdeke ellen, de ez elszigetelt bűnkisérlet, melyben Khuen-Hédervárynak nincsen része.

Minthogy ez ügyben a további eljárásnak nincs helye, kéri a bizottság, hogy a képviselőház vegye tudomásul a jelentést.

Tippelés a miniszterelnökre.

Tegnap este egy nagyobb körben, melyben a szabadelvűpárt minden árnyalatából voltak képviselők, az egyik titkos tanácsos-képviselő, aki gróf is, sportsman is és közel rokon viszonyban van egy miniszterjelölttel, illetőleg meghallgatandó politikussal is, azt mondta, hogy Apponyi úgy fut a többi jelölttel, mint annak idején Kincsem futott: csak akkor nem jön be, ha nem akar.

A katonai körök is inkább Apponyihoz hajolnak, mint Lukácshoz; azt mondják, hogy a főcél az obstrukció leszerelése, ezt pedig leg hamarabb Apponyi érheti el.

Ugyanaz a „nemzeti párti” forrás, mely a fentit adta hírül, azt is mondja, hogy Apponyi mellett már csak a régi kabinet néhány tagja jöhet tekintetbe; illetőleg ha nem Apponyi

lenne a miniszterelnök, akkor a volt kabinet valamelyik tagjára kerülne a sor, m. p. vagy Láng, vagy Lukács, vagy Darányi jönné; Láng volna a trónörökös, Lukács az ó-szabadelvűek és Darányi a klerikálisok jelöltje.

SPORT.

+ **Kirándulás az Al-Dunára** Az aradi tornae egyesület az Al-Dunára kirándulást rendez, melynek részletes útterve: Indulás Aradról f. hó 14-én délután 5 órakor Temesvárra, ott megbálás és 15-én reggel 6 óra 5 perckor indulás Buziásra, a hová a vonat 9 óra 25 perckor érkezik. Buziáson 10 órakor hajóra szállás és megérkezés Orsovára délután 3 óra 10 perckor. Orsován megtekintése a korona kapuinak, a Vaskapunak és Adah-Kalennak; innen indulás kocsival Herkuiesfordóba, a hol este 8-9 óra között lesz a megérkezés. Herkuiesfordón tartózkodás másnap vagyis 16-án délután fél 4 óráig és ekkor visszaindulás a gyorsvonattal Aradra, a hová a kiránduló társaság este 10 óra 59 perckor megérkezik. A kiránduláson résztvevők felkértek, hogy 14-én pénteken délután 5 órakor az időháznál megjelenjenek. A tornaegyesület elnöksége.

+ **Az arad szegedi kerékpárverseny.** A Meteor aradi kerékpárklub és a szegedi kerékpárosok és testgyakorlók köre 15-én, szombaton tartja meg az évad legszebb távversenyét Arad-Szeged közötti országúton. A távolság 107 kilométer. A kitűzött díjak a következők: az első beérkezőnek nagy aranyérem 120 kor. értékben s azonkívül a Meteor által felajánlott ezüst dobányzó készlet, a másodiknak díszes nagy ezüst, a harmadiknak nagy ezüstérem, a negyediknek ezüstérem, minden hat órán belüli beérkezőnek egy ezüst időérem. A versenyre a következő nevezések történtek: *Szegedről:* Péter József, Péter István, Tanay E., Pitoni B., Pischer S., Varga J., Sándor Nándor, Bauer I., Vélér L., Farkas L., Ábrahám J., Erdélyi J. *Aradról:* Kondor (álnév), Duffner János, Bogdán S., Kadeburger Ede, Gálly Rezső, Kleindl M., Pátkovics Béla, Ludvig Lajos, Ascher Ferenc, Pahta Oszkár. Az indítást, mely reggel 6 órakor a pécskai-ut első várnázától történik, Jambori Lajos mint szegedi kiküldött fogja teljesíteni. A szegedi zsűriben Farkas Ábrahám, a Meteor elnöke és Györfy Ernő útkár küldettek ki. A szegedi versenyzők pénteken érkeznek Aradra.

+ **Sport könyvek.** Sporttal foglalkozók számára értékes zsebkönyveket adott ki Jung Hugó aradi könyvkiadó-vállalata. Zsebkönyvtárkiadásában megjelentek a *lawn-tennis* és a *labdarúgás* játékok versenyszabályai, mindkettő az angol szövetségek verseny-szabályainak nyomán. A husz krajcáros könyvecskék igen jó szolgálatot tesznek a népszerű két sportág művelőinek.

Egy bíró lovagias ügye.

(Ha a gentleman bíró is.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, augusztus 13.

Amerikából, az érdekességek és furaságok világából jönnek néha olyan hírek, mint amilyenek most a b. ujjfai járásbíró a hőse. — Amerikában szokott megtörténni, hogy olyk birónak salomoni ambíciója támad s hogy az igazságosságban és bölcsességben Salamon királyt is lefőzze, elítéli önmagát.

A b. ujjfai járásbírónak még jó néhány hónappal ezelőtt tudniillik lovagias ügye táradt egy ügyvédjelölttel. Az ügyvédjelölt a gudvariasabban fölkereste és üdvözölte hivatalos helyiségében a járásbíró. Valamelyes hivatalos ügyben akart hivatalos információt nyerni. A bíró azonban idegesen és sértően lépett föl az ügyvédjelölt ellen, minden érthető ok nélkül.

A kínos incidensnek tanul voltak. Az ügyvédjelöltnek ráadásul olyan sejtései voltak, hogy a bíró urnak az ő személye ellen vannak kifogásai s e kifogások legerősebbike alighanem züllt vallási viszonyait érinti. Meg aztán kis

városban hamar lehetlenné tudnak tenni valakit. Ugy gondolta tehát, hogy itt neki komolyan kell elégtételvévéshez látnia. Sajnos, ma még Magyarországon ez csak lovagias formák között történhetik.

Az ügyvédjelölt B. Ujjfaluban nehezen kaphatott volna ügyéhez segédek. Elment Nagyváradra s ott két hírlapírót kért föl az ügy elintézésére. A segédek táviratot intéztek a járásbíróhoz s másnap kiutaztak B. Ujjfaluba. A bíró ur egészen gentleman módjára viselkedett. Megnevezte segédek, a kik össze is jöttek tárgyalás céljából. Minden az ugynevezett lovagias formák között folyt le. Verekedésre azonban nem volt szükség. Az ügy lovagiasan, de békésen, megnyugtató, loyális kijelentésekkel ért véget.

Azonban most jön az ügy érdekessége. A bíró ur lelkiismeretfurdalást kezdett érezni. Konstatálta, hogy ő nem csupán gentleman, de bíró is. És mivel bíró is, *följelentést tett párbajra való kihívás miatt s megindította az eljárást lovagias ellenfele ellen.*

A tárgyalást már két ízben el kellett halasztani, mivel a tanúk nem jelentek meg. De most már e hó 29-én minden valószínűség szerint sikerül megtartani. A tárgyalás mindenképpen érdekessé igérkezik. A tanúk, az ügyvédjelölt segédei, ki fogják jelenteni, hogy ők elégtételt kérnek, de nem okvetlenül fegyveres elégtételt s a bíró ur segédei egészen gentleman szerűen viselkedtek és tárgyaltak, úgy, hogy ők azt az impressziót nyerték, hogy szükség esetén fegyveres elégtételt is ad felük részére a járásbíró ur.

Valószínű, hogy a tárgyalás nem a járás bíró ur fogja vezetni, bár az ügy amerikaias sága és a stíluszerűség határozottan ezt követelnék.

Királygyakorlatok előtt.

(A tüzérek lövő-gyakorlatai.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától.

Arad, a. 13.

A tüzérség felügyelőjének jelenlegi rendkívül érdekes gyakorlatok folytak le a temesmegyi Nagyszám község határában: a 7. sz. tüzérdandár lövőgyakorlatai, a melyek ezelőtt négy hetet kezdődtek éstegetnap, augusztus 12-én értek véget.

A gyakorlaton a 7. számú tüzérdandárhoz tartozó négy ezred: a *temesvári* 7. hadtest, a *nagyvárad* 19 sz., a *temesvári* 20 sz., a *lugosi* 21. sz. hadosztálytüzérezred, s a *kisszentmiklósi* lovas-ütegosztály vett részt. A lövőgyakorlatokat Nagyszám, Nagy-Szredistye, Kis-Szredistye, Temes-Kutsa, Komoristye és Lacunás között folytattak le. Eddig az egyes tüzérezredek végezték, éles töltésekkel a harc-szerű céllovást.

Ezek után megkezdte Kropatschek Alfréd lovag tábornagy, a tüzérség felügyelője szemléjét a tüzérdandár fölött. A szemlén részt vettek a *temesvári hadi iskola* hallgatói, a százados jelöltek s a *temesvári hadapród-iskola* IV. éves növendékei, mint nézők.

A dandár-lövészet során Kropatschek tábornagy rendkívül melegen adott kifejezést elismerésének úgy a lövésben, mint a gyors harcmozdulatokban való jártasság fölött. Érdekes volt, a mikor az ősz tábornagy a tűzvonalba fejlődött ütegekhez vágatott ságyutól-ágyuhoz ment, hogy az irányzás pontosságát s a lövéshez való előkészületeket ellenőrizze. A megbeszélésnél az elismerés mellett oda nyilatkozott, hogy a tisztek ne annyira a *külsőségekre*, mint a lövés helyes végére adjanak, mert az előbbivel nem dönthető a sorsát.

A szemlést a tüzérség felügyelője Nagy-Szredistye lovag lakot

Vasárnap, e hó 21-én Nagyszámban a lugosi 21. tüzérezred tisztikarának volt vendége. A tisztikar az étkezében Kropatschek tábornagy tiszteletére diszebedet adott, a melyen a felügyelőn kívül megjelentek Rukling Herman báró vezérőrnagy, a tüzérdandár parancsnoka, az ezredparancsnokok és a törzstisztek.

Az ebéd előtt a tábornagy bemutatatta magának a 21. tüzérezred tisztikarát és önkénteseit; az utóbbiakhoz meleg lelkesítő beszédet intézett.

A fő-szemle hétfőn, e hó 10-én volt; kora reggeli órákban kezdődött és délelőtt tízenegy óráig tartott. A megbeszélésnél Kropatschek tábornagy újra kifejezést adott elismerésének és ezzel az *öt napos szemle* véget ért.

A szemlén részt vett ezredek most már másaikra vonulnak, hogy azután a gyalogság dandárgyakorlataira vonuljanak.

Tavaly is érdekes vendége volt a dandár lövőgyakorlatainak: Windischgrätz herceg csapattfelügyelő, aki Aradon is tartott szemlét, a idén azonban valószínűleg a *királygyakorlatokra* való tekintettel, maga a tüzérek felügyelője jött el a csapatok megvizsgálására.

A t. Ház vakációja.

(Ami nincs és mégis van.)

Arad, augusztus 13.

Meg volt írva a csillagokban erről a képviselőházzal, hogy az 1908. év nyarán ne legyen nyári vakációja. Téli-középén, mikor már nyáron benn ültünk az obstrukcióban, akkor kezdődött, hogy az idén nem lesz nyári vakáció. Jött a nyár, a maga kuty-melegével, az előző lankadatlanul folyt még egyre, a harcias munkát sem csappant meg, csakogy ekkor már nem kellett hiúdnia, hogy nem lesz nyári vakáció, mert a fenyegetés immár valóra vált s nyár derekán viharzottak a legékesebb botrányok. Senki sem mert még csak gondolni sem arra, hogy nyári vakációt proponáljon. Pedig a kormánypárt is, az ellenzék is titkon áhítozva gondolt rája.

Es ekkor tanult a t. Ház a közmondásból, mi azt mondja: többet észszel, mint erővel. Mi az a vakáció? Lényegileg nem más, mint a pihenés, illetőleg a szünetés. Nem muszáj, hogy meglegyen a hivatalos elnevezése is úgy, hogy: „nyári vakáció”, mert a lényeg a fő, a forma mellékes. Először is 453 igazolt képviselő közül 300 allandóan távol volt a nyári hónapokban, azután pedig, mikor ez sem volt elég, megcsinálta a tisztelt Ház más címen a maga nyári vakációját is. Így a Széll-kormány lemondása idején csinált magának nyolc napot, a parlamenti vizsgálat idejére csinált tíz napot és most a Khuen-Héderváry-kormány lemondása kapcsán legalább két heti szünetelésre van kilátás. Ez tehát már magában véve is öt hét. Már pedig előkelő tisztviselő az, akinek öt heti nyári szabadság jut.

Sohase panaszkodják tehát a t. Ház, hogy az idei esztendőjéből kiesett a nyári évszak és sohase dicsekedjék vele, hogy a nyár hónapjait is a munka idejévé avatta. Ravaszul csinálta ezt a t. Ház, a jobboldal is, meg a baloldal is kölcsönösen becsapta egymást, — egymásnak javára.

Es bárha nincs a t. Háznak az idén nyári vakációja, azért a valóságban mégis van. A címleg munkába merült t. Ház most jóízűen pihen, a parlament hatalmát épülettömegére ránehezedik a lusta nyugalom, a tisztelt honatyák pedig a Tatra fenyveseiben, vagy a Balaton hullámaiban hűsölve, avagy Osztonde fővényén sütkérezve, sóhajtván sopánkodnak:

— Nincs minekünk, nincs az idén nyári vakációnk!

Ez az, amit úgy hívnak, hogy a kecske is jól lakik, meg a káposzta is megmarad.

— Khuen-Héderváry és Iskolatársai. Pécsről táviratozzák: *Khuen-Héderváry* Károly gróf ez előtt 35 évvel tett érettségi vizsgát a pécsi zirci rendház főgymnáziumán. Az érettségi vizsgát tett növendékek elhatározták akkor, hogy bizonyos időközökben találkoznak. Mára volt kitűzve az összejövétel, melyre *Khuen-Héderváry* gróf megjelenését kilátásba helyezte. Tegnap este a következő távirathoz mentette ki távirómaradását:

A mai nap 35 éves ünnepén, sajnos, nem jelenhetek meg, pedig éppen most esett volna jól azok között lenni, a kikhez zavar-talan bajtársi és baráti kötelékek fűznek. Fogadjatok szívem mélyéből eredő meleg üdvözlétem. Isten áldása kíséren továbbra is az élet útjain. Szerető iskolatársatok, *Khuen-Héderváry Károly*.

— **Mótoros kocsiközlekedés.** A jövő hónap 15-étől kezdve Debrecen és Hajdunánás között mótoros vasuti közlekedés lesz. Naponként ötször indítanak kocsikat. A próbamenetet a héten megtartják.

— **Főhercegnők a kiállításon.** Ismétből sürgönyzik: *Mária Valéria* főhercegné és *Gizella* bajor hercegné ma délelőtt 10 órakor nyitották meg a salzkammergut-i női házipar emelésére alakult egyesület kiállítását.

— **A demokrata pápa.** X. Pius pápa nagyon népszerű pápa lesz; kiválóságait ismeri az egész világ s azok az apró hírek, amelyeket most a nagy napok után Rómából küldenek, megannyi rokonszenves vonással ismertetnek meg bennünket.

— Nagyon szereti a nővéreit a pápa! — mondják a rómaiak és valóban az új egyházfő nagy s erőtellel veszi körül a családját, amely természetesen boldog a nagy kitüntetés miatt, hogy az ő rokonuk jutott Szent Péter trónjára.

Kihallgatások alkalmával az első mozdulat, amelylyel a pápa a híveit fogadja, az, hogy lehajol hozzájuk s térdelő helyzetükből felemeli őket. Általában a szerénység, szelidség mintaképe; aki egy percig társaságában van, elfeledi, hogy minő nagy méltóság képviselőjével áll szemben. Amikor megkérdezték őt, hogy milyen lakosztályt kíván a Vatikánban, a pápa mosolyogva felelt:

— Ó, csupán egy kis szobát, ez tökéletesen elegendő lesz nekem.

A mérnökök különben már megszállták a Vatikánt, hogy a pápa minden szerénysége ellenére is új pompával lássák el a híres, de kissé elkopott termeket. A pápa pedig egyre ezzel buzdítja a mérnököket:

— Csak egyszerűen! Minél egyszerűbben, uraim!

Szóval: X. Pius igen demokrata érzelmű pápának ígérkezik.

— **Adóügyi kinevezés.** A m. kir. pénzügy-miniszter *Eckert Imre máriaradnai* adóhivatali gyakornokot a dévai m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adóhivatali tisztvé nevezte ki.

— **Zivatar a fővárosban.** Budapestén a mai forró napot este hűvös idő váltotta föl. Kilenc óra tájban hirtelen beborult az égbolt s erős villámlások és menydörgések között egy óratosszat tartó záporosodott. Miután a budapesti időjárást mi aradiak egy nappal később rendszerint megkapjuk, kilátás lehet arra, hogy holnap mi is megszűnünk izzadni s örömmel fogjuk köszönteni a jótékony záporosodást.

— **Dömötör László halála.** Dömötör Lászlónak, az aradi áll. főreáliskola elhunyt tanárának holttestét már haza hozták Felkáról. Temetése pénteken délután 6 órakor lesz a felső temető halottas házából, az ev. ref. szertartás szerint.

Az aradi állami főreáliskola tanár-testülete a következőkben jelenti gyászát: Az aradi állami főreáliskola tanári kara mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett kartársa, Dömötör László f. évi augusztus hó 10-én, életének 53-ik. tanári működésének 27-ik évében, hosszas betegeskedés után Felkán jobblétre szenderült. A megboldogultnak hült tetemeit pénteken, a hó 14-én délután 6 órakor kísérik az aradi felső temető halottas csarnokából, az ev. ref. egyház szertartása mellett örök nyugvó helyére. Arad, 1908. augusztus 12. Aldott legyen emlékezte!

A *Kölcsy-Egyesület* elnöksége a következő felhívást adta ki: Erdemekben gazdag elhunyt tagtársunk, Dömötör László végtisztességtele-

lén az aradi Kölcsy-egyesület testületileg ohajt-ván részt venni, felkérem az egyesület összes tagjait, hogy a f. hó 14-én délután megtartandó temetésén minél nagyobb számban megjelenjen s ott vezetésem alatt a ravatal körül csoportosulni sziveskedjenek. *Edvi-Ilés László*, a Kölcsy-egyesület helyettes elnöke.

— **Sze. ediek Aradon.** Megirtuk, hogy Szegeden nagyobb szabású kirándulást rendeznek Kolozsvárra, a Mátyás-szobor és Aradra, a vértanúk emlékeinek megtekintése céljából. A kirándulás részletes programját immár megállapították. Aradra, augusztus 16-án jönnek s a vasuti állomástól egyenesen a vértanúk szobrához vonulnak, hol Kövessy Gyula felsővárosi tanító beszédet mond, mely után elhelyezi Szeged népének koszorúját. Végül az utasok kizárndokolnak a gyászos emlékü vesztőhelyre, ahol az ünnepi beszédet Lábdy Antal ipartestületi elnök mondja. Az erekiye muzeum megtekintése után indulás Temesvárra, honnan 4 óral tartózkodás után utazás Szegedre.

— **Halálozások.** Egy előkelő aradi családot borított gyászba a halál. Özv. marosjárai *Rozsnyay Mátyásné*, szül. Burián Teréz urnő 67 éves korában szardán este elhunyt. A köztisztelt matróna halálát fia Rozsnyay Kálmán és Rozsnyay József dr. gyógyszerészek, leányai, a Remetey-család, Kálmán Ferenc dr. bíró, a Burián-család, nagyszámu rokonság és sok ismerős gyászolja. Temetése pénteken délután négy órakor megy végbe.

Lamberger Sámuel közlisleletben élt, derék aradi polgár, hajdani szentesi nagykereskedő ma délután, 83 éves korában elhunyt. *Lukács Lajos* dr. ügyvéd édesatyját gyászolja benne. Temetése pénteken délután 10 órákor lesz a Deák Ferenc utca 32. sz. házból.

Pécsely Árpád városi segédtiszt ma Orczy-utcai lakásán elhunyt.

Kondorossy József volt aradi építész súlyos csapás érte, neje szül. Kökuti Erzsébet f. hó 11-én, hosszas szenvedés után, 59 éves korában a galsai hegyen levő szőlőjében meghalt. Ma kísérték a róm. kath. egyház szertartása szerint a galsai közsírkerthbe. Az elhunytat férje és gyermekei gyászolják.

— **A világi kardok.** A világi gyásznapi alkalmából érdekesen válnak aktuálisakká azok a sorok, a melyeket a monasztiri meggyilkolt orosz konzul, *Rostkowski Nikolajevics Sándor* családjáról írnak. A meggyilkolt orosz konzul édes atyja, *Rostkowski Miklós*, őrnagy volt Miklós cár idejében s ő volt az a tiszt, aki a cár megbízásából átadta Ferenc József királynak azt a negyven kardot, amelyet a magyar tábornokok letettek Világosnál az orosz sereg előtt. A cár küldöttje ez alkalommal a vaskorona-rendet kapta.

— **Rákóczi-ünnepély Petrozsényban.** A Petrozsény és vidékén tartózkodó egyetemi hallgatók és középiskolai felső osztályu tanulók f. hó 15-én *Ponory Sándor* országgyűlési képviselő védnöksége és *Henrich Viktor* főmérnök díszelnöksége mellett a kassai Rákóczi szobor javára, táncdal egybekötött ünnepélyt rendeznek a Wagner szálló nagytermében. Beléptdíjak: családjegy 4 korona, személyjegy 1 kor. 50 fillér. Kezdeté este 8 órakor. A műsoron több zenészsám, beszéd, szavalat van.

— **Sándor Antal rüpirata.** Sándor Antal, Pécskának ez a zajos multu alakja, aki nemrégiben annyit emlegettette magát, most röpiratot adott ki, *Aradmegye tükre* cím alatt. Ebben nagy terjengősséggel mondja el az ő ügyét, „üdvözléseit” Pécskán, erősen kikeelve a „kikk”, a „basák” és az „aradmegyei kamarilla” ellen. Kalandos regénynek hősvé teszi magát ebben a volt csendőr-altsízt s csak hogy ép ki nem írja, hogy ő az aradmegyei Dreyfus. Ha valakit az ő odisszeája érdekelne, a füzetet 80 fillérért megkapja a szerzőnél, aki ez idő szerint újra Pécskán van.

— **Világjáró hercegi pár.** Münchenből jelenti egy távirat: *Ruprecht* bajor herceg és neje ma reggel világi utazásukból visszatértek.

— **Öngyilkos fiatal asszony.** Ma délután 28 éves fiatal asszony öngyilkossági szándékkal *marólugot* ivott amiatt, hogy az urával néhány nap óta veszekedésben élt. *Eszenyi Andrásné*, szül. Szilágyi Paula az öngyilkos, akit a rendőrség a Mihály-utca 64. számú lakásából súlyos sérüléseivel mentőkocsin kórházba szállított.

— **A pápa és a sajtó.** Rómából jelenti Az Osservatore Romani lelvitalatos cikke e lékeztet arra, hogy a pápának joga van ahhoz, hogy megkíméltesse a sajtó részéről a pressziótól, a mely befolyásolhatja a jövődől elhatározásainak hatását és távra vezető közvéleményt azoknak megitélésében. Az Osservatore elismeri, hogy a sajtó a legu események alkalmával szolgálatokat tett a székek, de felhívja a sajtót, különösen a tolikus orgánumokat, hogy a pápa cselekedel szemben tiszteletteljes várakozást tartsanak és tartózkodjanak minden kommer amely ezeknek a cselekedeteknek prejed hatna.

— **Elmebeteg asszony.** Irtunk lapunk számában arról, hogy a rendőrségnek mi baja volt tegnap este egy Józshelyről hozott ördögő elmebeteg asszonnyal, akit sem tudtak elhelyezni. A rendőrségnek elbetegek elhelyezésére alkalmas helyisége nli a kórház pedig csupán harminc elmebetegre van berendezkedve, s emellett is harminckét elmebeteg van. Hosszas bajlódások után végre sikerült *Berecz Ferenc* alkapitánynak, akit a dühöngő nő inzultált is, a kórházban ideiglenesen elhelyezni a szerencsétlen asszonyt, áltandón azonban ott sem tarthatják. A kórház igazgatósága ma már táviratozott Gyulára létszám ott is be van töltve. Az elmebeteg asszony 27 éves és özv. *Kreca Krecs* hívják. Az ura nemrégén meghalt s zős háztartásba lépett egy jószáshemberrel. A második férj aratási munk igénybe vette hitetlen feleségét, apóst s önének lovait, de mikor arra került a sor, hogy ő visszaszolgálja özv. Krecsáné apjának a segitséget, a vő kijelentette, hogy erre nem hajlandó. Az após erre özvegyasszony leányát elvitte az urától azért is, mert ez nem volt hajlandó megesküdni az asszonnyal. A fiatal asszony ment volna vissza a hálátlan emberhez, az apa azonban nem engedte s ez végzetessé vált. Vasárnap vitte haza az asszonyt az apja s szerdára megörült.

— **Szakács és katona.** Pozsonyból táviratozzák: A honvédkaszárnnyában a tisztí étkezőhöz beosztott *Szibilla* Ferenc tisztiszoiga le akarta löni a szakácsot, akivel a mult éjjel együtt mulatott. A szakács az első emeleti ablakon át elmenekült. Erre Szibilla egyonlőtte magát.

— **Dienes Mártonné 21.000 koronája.** Abból a 21.000 koronából, a melyet *Szapáry László* gróf *Rudnay* főkapitány utján a fővárosi árvaszéknél tett le Dienes Márton kiskoru gyermekei javára, Dienes Mártonné ma, a tisztí ügyéség hozzájárulásával, 1000 koronát kapott, olyan összeget, a melyből Dienes Márton széről elzalogosított butorokat fogja kiváltani.

— **Rabkínzás.** Az orosz fogházakban a legnagyobb kegyetlenséggel bánnak a politikai foglyokkal. Egy fogságban levő diák leírja azokat a kínzásokat, melyeket végig kellett szenvednie. Egy este a folyosón segélykiáltások hallott; megkérdezte az őrt, hogy mit jelent. Erre az őrt több társával együtt belépett a cellájába s így szólt:

— Rögtön megmutatjuk, hogy mi történt. Erre mindnyájan nekiestek és ütlegeink kezdték. Hogy ne védhesse magát, megfogták kezét, azután a földre tópták és addig ütözték, míg el nem vesztette eszméletét. Mire magához tért, már a bőrtőnfelügyelő előtt volt, a hová az őrt cipelték. Mikor megkérdezte, hogy miért bántak vele ilyen kegyetlenül, azt a feleletet kapta, hogy azért, mert ő veszedelmes.

ember. És mielőtt még védelmére bármit is mondhatott volna, a felügyelő kényszerzubbonyt adtatott rá, a pincébe vitette, ahol újból ültetni kezdték. De nemcsak ő volt az egyedüli dozat, hasonló bánásmódban részesültek a többi foglyok is. Kiderült később, hogy a börtönben a visszaélések az igazságügyminiszter tudtával és beleegyezésével történnek.

— **Bélyegsikkasztó irnok.** Detári Mihály magyarbányai irnok még a télen két hónapig mint kisegítő irnok szolgált a magyarbányai jegyzői irodában. Szerénysége és nyelensége miatt eleinte megkedvelték, de azzal bálált meg, hogy több magánfelapróbb összegeket szedett fel, körülbelül minc esetében pedig kisebb polgári peresekre adott bélyegeket elsikkasztotta, a ratokról levett bélyegekkel pótolta. Két hónap működés után a csendőrség letartóztatott még pedig régebbi viselt dolgai miatt. A tanú sikkasztások miatt a makói pénzügygatóság megtette ellene a bűnvádi feljelentést. A mélyen romlott lelkű 3 éves fiatal ember még a panaszkönyv lapját is kibírt, hogy tettének nyomára ne jöjjenek. És az ifju, okleveles jegyző és képesített bírói segredője.

— **Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nyereményeket sorsolták ki:** 20.000 koronát nyert: 88643. 2000 koronát: 18920 19470 55241. 1000 koronát: 92272. 500 koronát: 4320 9036 10820 13893 21427 23482 43062 0763 65279 71293 75525 82680 86036 90427 91525.

A többi kihozott szám egyenként 170 koronát nyert.

— **Kigyulladt villany-transzformátor.** Ma reggel egy óra tájban a város csendjét a tűzveszélyes hangja s a tűzoltó kocsik hangja verte föl. A városbánya toronyától tüzet jeleztek, mely az Ujterem utcában történt. Ezt az utcát villany-világítja s egy villany-transzformátor, mely két oszlopon egy házban van elhelyezve, kigyulladt. A tűz abból keletkezett, hogy a Bocskay-téren játszó gyermekek a villanyvezetékre drótot dobáltak föl, ez szétcsúszott a két vezeték s ebből a legnagyobb feszültségű (kétezer volta erőjű) áram állott elő, mely a transzformátorban elhelyezett elszigetelő készüléket meggyújtotta. Ettől tüzet fogott a láda is, de a tűz nagyobb méreteket nem ért el. Ennek dacára egynehány villanylámpa is elégett.

— **Szerencsétlenség a bányában.** Lupényban az Urikány-Zsilvölgyi Bányatársulat Szent István bányájában egy félreeső tárnában a múlt szombaton délután nagy bányalég-robbanás történt. Ebben a tárnában már régebb óta nem dolgoznak, a bánya vezetősége azonban elrendelte, hogy ismét meg kell kezdeni a szénfejtést s ezért megbízták Tiusán Tódor főfelügyelőt, hogy győződjék meg, nincs-e bányalég a tárnában. A főfelőr három bányászsal ment, de alig lépett kezében a biztonsági lámpával a tárnába, a bányalég fölrobbant. Tiusán főfelőr, továbbá Barabás Pál és Schobert József bányászok áldozatai lettek a katasztrófának. Porta János bányász pedig, aki a bejáratnál állt, súlyosan megsebesült, úgy, hogy aligha marad életben. A szakértői vizsgálat megállapította, hogy Tiusán főfelőr lámpáján több drótszál elégett szakadva. Az így támadt nyíláson át a bányalég érintkezése jött a lánggal s így történt a robbanás.

— **A szobaleány miatt.** Lippáról írják lapunknak: Szabó Lajos 15 éves fűszeres-tanonc beleszeretett gazdjára csinos szobaleányába, aki azonban sehogysem akarta viszonzni a nála sokkal fiatalabb ifju szerelmét. Szabó e fellett való bánatában tegnap a padláson felakasztotta magát s mire ráakadtak, már halott volt. Ma délután temették a temető halottas házából.

— **Gyalog a föld körül.** Az utóbbi években mind több az olyan bizarr sportman, akik a

földgömböt. Legtöbben biciklin teszik meg az utat, de a vérbeli globetrottert ez már nem izgatja. Két francia eszelőtt három esztendővel 25.000 frankba fogadott, hogy gyalog és pénz nélkül járják körül a földet, még pedig huszonöt kilogramm teherrel a vállukon és négy év alatt. Elutazásuk 1900. augusztus 31-én volt s azóta begyalogolták egész Európát, Ázsiát, ahol mérhetetlen szenvedéseket kellett kiállaniuk. Az egyik francia el is pusztult utközben, a másik azonban eljutott Pekingig. Ezalatt az ut alatt 115 pár cipőt használt el a vakmerő utas. Hanem a fogadását már valószínűleg elvesztette, mert sok időt vesztelt el a járványokkal teli földeken. Mindazonáltal reméli, hogy a hátralévő egy év alatt megteszi a többi utat.

— **Revolveres betörő.** Nem mindennapi, hátráltalan vakmerőséggel elkövetett betörés történt Ujaradon. Csalogovics Károly ujaradi kereskedő az elmúlt éjjelen a boltjából gyanus zajt hallott. Bement az üzletbe, látta, hogy egy ismeretlen alak a pénzesládát dőzsölja. Mikor a betörő a kereskedőt meglátta, revolvert rántott elő, azt Csalogovics mellének szegte, s azzal fenyegette, hogy lelövi, ha nem marad nyugodtan. A kereskedő félelemből engedelmeskedett és kénytelen volt egy moccanás nélkül tűnni, hogy a tolvaj a pénzláda tartalmát: 1800 koronát magához vegye. Mikor ez megtörtént, a tolvaj a meglopott kereskedőt barátságosan üdvözölte és eltávozott. Miután az arca be volt kormozva, Csalogovics nem ismerhette föl, de a körülmények arra vallanak, hogy a betörést a viszonyokkal ismerős ember követhette el. Az ujaradi csendőrség széleskörű nyomozást indított az amerikai zsánerű betörő kézrekerítésére.

— **Erzsike szerencsése.** Szerdán estefelé egy tenyeres-talpas mosónő állított be a rendőri ügyeletet tisztviselő elé és szapora bőbeszédűséggel adta elő az ő történetét.

— Szép is volt az én Erzsike lányom, meg iskaros is — kezdte beszédét a mosónő — s mi türes-tagadás, addig-addig környékeztek az urfiak, hogy végre a nehéz mosás helyett könnyebb fajta keresetmódra adta a fejét. Hát én bizony eleintén nagyon fájlaltam, hogy így történt, de a házbeliek megvigasztaltak.

— A mai világban nincs szerencséje a becsületes asszonyszemélynek — mondta a komámasszony — de annál szerencsésebbek a dámák... Tetszik tudni, így magam is belelőrdtem a dologba s a leányom ugyancsak módosan tartotta magát is, no, meg nekem is sok dolgot vet. Így egyszer egy arany óra és láncsal lepett meg. Tegnap egy elegánsan öltözött ur fajta ember állított be hozzám. Eppen mostam, kezét csókolni s elmondta, hogy a leányom vőlegénye. Addig-addig hízelt, míg elhittem neki. Egy pohár vizet kért eközben és én hoztam neki. Csak mikor a mézes szavú urfi elment, vettem észre, hogy az almáriumom ki van nyitva s hiányzik az arany óra meg a lánc. Látják az urak, ilyen az én Erzsikém szerencséje.

— **A gyilkos automobil.** Nagyszébenből távozozzák: Az országuton néhány nap előtt egy automobil elgázolt egy paraszt asszonyt, aki meghalt sérüléseibe. Az automobil Brinceanu Simon, a román hadsereg kapitánya vezette. A hatóság jelentést tett az esetről a belügyminiszternek, mely a külügyminiszterium útján intézkedik az áldozat családját illető kárpótlás, valamint a kapitány megbüntetése tárgyában.

— **Guillotin-büntetés Sziámban.** A sziámi királynak az a szándéka, hogy országában meghonosítsa a guillotin-büntetést, miután meggyőződött róla, hogy ez a kivégzési mód kevesebb fájdalmat okoz, mint a többi. Megbízta a Párisban lévő sziámi követet, hogy készíttessen Párisban egy guillotint. Az új kivégzési szerszám már elkészült és utban van Bangkok felé. Eddig karddal végezték ki a sziámi gonosztevőket. Különös, hogy a sziámi király, aki a budha vallást követi, a guillotinnek tarja hitével azt, hogy a kivégzés másvilágra

szállik, hogy a király nem is parancsol a kivégzések dolgában. Beszéli, hogy Birmában egyszer bűnösnek találtak ugyan egy vádlottat, de nem ítélték el. A király másnap kérdés-közdött utána:

— Itt van az az ember?

Néhány perc múlva megjött a felelet.

— Felséged engedelmeivel már nincs itt!

Ugyanis a kérdés és felelet közti időben leütötték a vádlott fejét. Ilyen módon óvakodnak Sziámban attól, hogy a budha vallás alap-tételeit megsértsek.

— **Drága üvegek.** A gyakorlatozó ezred a faluban pihenést tartott. Természetes, hogy a pihenés gócpontja a kocsmára volt.

A kocsmáros, Grün ur kihirdette a baták között:

— Egy üveg sör 30 krajcár, de aki visszahozza az üveget, visszakap 10 krajcárt!

Erre aztán megindult a vásár, hogy gyönyörűség volt nézni. Grün ur aig győzte a sört osztogatni és a 10 krajcárokat adogatni a visszahozott palackokért. Alig mult egy félóra, le volt tarolva a csatatér, amelyen egész batalion üres üveg hevert a harc áldozataiként. A katonák elvonultak és Grün ur boldog reménységgel fogott hozzá, hogy összeolvassa a pénzt. De egyszerre rémülten kiáltott fel:

— Isten a világ fölött! Hol van a pénzem!?

A zsebeit kiürítette, ott bizony alig volt néhány picula a temérdek rézkrajcár között. Pedig jól emlékezett, hogy mindenki pontosan fizetett a sörért. A zsebéből pedig ki nem lophatták a pénzt. Oda nem férhetett senki.

Ekkor rémes gondolat villant meg az agyában. Kiszaladt az istállóba, ahol ládába csomagolva állottak az üres sörözüvegek, amik lassacskán összegyűltek. Minden láda üres volt. A furtangos baták eladták neki a saját palackjait 10 krajcárjával!

— **Meggyilkolt házalo.** A kiskovácsi község határában lévő Bélapusztán borzalmas eset történt. A legnagyobb kegyetlenséggel ölték meg Sramecz Lipót házalo, hogy pénzt elrabolnassák. Sramecz olyan kisbűnszerű vándorló kereskedést folytatott. Kocsijával bejárta a falvakat és szállásokat s ahol kisebb mennyiségű gyapjút, tollat és más eféléket talált, azt összevásárolta. Így jutott el még mult csütörtökön a Bélapusztára, ahol a mezőn találkoztott Putyera Mihály juhászbojtárral, aki gyapjút kínált neki megvételre. Sramecz, mert csak kevés gyapjúról volt szó, kocsiját és lovát egy fa alá állította s a juhászsal gyalog ment a 3-400 lépés távolságra lévő kunyhóhoz. Ott csakhamar megtörtént az alku s amikor Sramecz fizetett, a juhász észrevette, hogy nagyobb összeg van a házalonál. Bűnös gondolat villant meg erre a juhász fejében s amikor Sramecz kifelé indult, egy kötélhurkot vetett annak a nyakába s azzal megfojtotta. A gyilkosság után Putyera szalmával letakarta a holtestet, a lovat és kocsit azonban szabadon bocsájtotta, de a kocsirol is levett 150 kiló gyapjút. A gyilkos éjnek idején a megölt ember holtestét kivitte a határba és egy kúba dobta. A megölt ember családja a csendőrséghez fordult panaszszal, mert abból a körülményből, hogy a lo a kocsival gazdátlanul ért haza, rosszat sejtettek. A csendőrség öt napi erélyes kutatás után kedden végre nyomára akadt a gyilkosnak. Putyera mindaddig erősen tagadott, amíg a megölt ember pénzt rcáját meg nem találták. Ekkor aztán beismerete, hogy ő volt a gyilkos s 74 koronát rabolt el Sramecztól. A gyilkost bekísérték a törvényszékhez.

— **Koszorúmegváltás.** Pick Ernő (Arad), Pick Illés (Budapest), Messinger Zsiga és Messinger Hugó (Nagyikikinda), 10-10 koronát adományoztak néhai Pick Mór koporsójára szánt koszorú megváltása fejében a Chebra Kadisa javára.

— **Porter cipők.** Ismert fogalomná lettek Aradon a Porter-cipők, melyek mindenkor kitűnő tartósság, elegancia és olcsóság által tűntek ki. Most, hogy a Porter-cég, a raktár tulajdonosága miatt, az ősszel sikkéket árát leszállította, a cipők is olcsóbbak lettek, a mi nagyot jelent, miután Porter Vilmos Nagy Áruház a Szabadságtéren már amúgy is a legolcsóbb beszerzési források közé tartozott. A vi

lemmel intéztetnek el, mintha személyesen tenéki bevételeit. Választékok helyben a házba lesznek küldve. Városi és megyei telefon száma 324. Tíz korona bevétele minden vevő életnagyságu fényképet kap teljesen ingyen, csupán a díszes papírkéretért térítendő meg 3 korona.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy **Révész Nándor** könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadójától érdeklő megbízásokat.

— **x— Kéz és lábizzadás ellen** kitűnő a **Kossuth** gyógyszerész **izzadás elleni kenőcsé**, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengi ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak drogueriájában.

Családi dráma a temetőben.

(A férj sirján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

Megindító családi dráma játszódott le tegnap reggel a rákoskeresztúri temetőben.

A mint a temető őre, **Spányik Ferenc**, úgy 7 óra tájban rődes körútját megkezdve, nem régen hantolt, friss siron egy nőt és két gyermeket pillantott meg. Mindhároman éltek még, de eszméletlen állapotban voltak. Valóságos vértócsában feküdtek. Spányik azonnal orvosért futott. Szerencsére néhány perc múlva az orvos megjött és elállította mind a háromnál a vérzést.

Az asszony tért legelőször eszméltre. A szegény asszony elmondotta, hogy ő **Mahó Józsefné** született **Dege Sári**. Férjével együtt Cinkotán lakott és két gyermekük volt. A múlt télen férje Rákoskeresztúrra jött dolgozni és mint vasuti munkás kereste kenyerét.

Valami szerencsétlenség érte Mahót, amiből aztán nagy baj lett. Egy vonat elütötte és agyrázkódást szenvedett. Egy rákos-keresztúri rokonánál ápolták, de minden fáradtság hiába való volt. Két hét alatt meghalt.

Rákos-Keresztúron temették el. Mahó egy beteges özvegyet és két apró gyermeket hagyott hátra, akikről kezdetben gondoskodtak az emberek, de lassankint levették kezüket róluk.

Mahóné szegényes hajlékába bekopogtatott a halál is rémesebb ellenség, a nyomor. Az özvegy nem bírta elviselni a sok bajt és borzasztó tette határozta el magát. Két apró gyermeket elvitte Rákos-Keresztúrra, a temetőbe, férje sirjára. Itten a gyermekeket altató szerrel elaltatta és azután egy magával hozott éles késsel elvágta a gyermekek karján az ereket. Ugyanezt tette magával is.

Szerencsére az orvos jókor jött még, hogy megmentse őket. A szerencsétlenek vért vesztettek, de azért életben fognak maradni. Az orvos és a községi előjáróság intézkedésére a gyermekeket az árvaházba fogják adni, ha a kórházból kikerülnek. Az anyjukról is gondoskodni fognak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Az ál-iparfelügyelő csalásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 13.

Nem közönséges szélhámos bűnügyével foglalkozott tegnap a szegedi kir. ítélőtábla szüneti tanácsa.

Wenk József zombori illetőségű ifju mint kereskedőseged kezdte pályafutását Zomborban. A pultokon és létrákon való ugrálás azonban

sehogy sem volt inyére és ural passzióit az ez által szerzett pénzből nem bírta fűdözni; úgy gondolta tehát, hogy némileg tekintélyesebb és jövedelmezőbb pozíciót kell betöltenie. Sok utánjárásal sikerült neki bejutni a vigécek ama gárdájába, amely a pénzszerzés miatt még holmi apróbb csalásoktól sem riad vissza.

Wenk ur ügynök lett az **Adria** biztosítótársaság zombori fiókjánál. A keresete azonban nem valami sokra rugott, hát úgy segített a bajon, hogy nyakra-főre csalt és hamisított. Biztosítási blankettákat töltött ki és soha nem létező emberek nevét kanyarította alá a váltókat is hamisított.

A temérdek csalafintaság aztán kitudódott, az intézet elbocsátotta, azonkívül még föl is jelentette. Az állás nélkül maradt ifju aztán fölcsapott „iparfelügyelő”-nek.

Az apja gépész volt, akitől eltanulta a kazánok megvizsgálását. Ezt arra használta föl, hogy **Bérczy Bezerédy István** néven bejárta a bácskai községeket, mindenütt szegedi iparfelügyelőnek adván ki magát. Beállított a községhez és ilyen kijelentéseket tett:

— Most jövök Szegedről, adjanak mellém rendőrt, mert végig akarom vizsgálni a községben cséplőgépeket.

Igy aztán végigszélhámoskodta a bácskai községeket és egy-egy cséplőgép megvizsgálásért 50—60 koronát csikart ki. A mellett még bizonyítványokat is osztogatott ki a felügyelő ur előtt. Ezekért is behajtott fejenként vagy 50 koronát.

A temérdek csalással több száz koronát harcsolt össze és már utban volt Szerbia felé, amikor Zimonynál megcsípték és Zomborba szállították. A zombori büntető törvényszék többrendbeli csalás és okirathamítás büntetéseért háromévi fegyházat mért ki rá. Az ügy főlebbezés folytán a szegedi kir. ítélőtáblához került, amely helybenhagyta az elsőfoku ítéletet.

§ **Nagyanyjának gyilkosa.** Velemér vasmegeyi községben özv. **Gyenesé Józsefné**, egy csendes, senkitem bántó félkegyelmű, de gazdag földmivesnének ismerték. Egyetlen örököse szép vagyonának mostoha unokája **Gyenesé Gyula** 19 éves suhanc volt. Az öreg asszony igen fukar volt s unokájától még a legszükségesebb élelmet is megvonta. A fiú ezért igen rossz viszonyban volt nagyanyjával, ki ellen bosszút is forralt. Az elmúlt télen január 26-án magából kikelve jelentkezett Gyenesé Gyula az ottani csendőrségnél s előadta, hogy mostohaanyját önvédelemből megölte. Előadása szerint az öregasszony, a miért a mondott napon a munkából hazaövet egy kis kenyeret szelt magának, fejével rátámadt, s ha meg nem fojtja, agyon is csapja. A fiú természetesen letartóztatták, s a szombathelyi esküdtbírósa ítélt felette e gyilkossági bűnpörben. Az esküdtek nem állapították meg az önvédelmet, ellenben kimondták bűnsnek a szándékos, előre megfontolt emberölésben, amiért aztán a törvényszék tíz évi fegyházra ítélte. A kuria ma ez ítélethez **Székely Ferenc** koronaügyész indítványára hozzájárult.

§ **Tolstoj felségsértési pöre.** Lipcséből írják: Az a pör, melyet **Tolstoj** ellen indítottak II. Vilmos császár megsértése miatt, nem a körül forog, hogy a bűnös elítéltség vagy fölmentesség, hanem csakis **Tolstoj** kérdéses iratáról, melyben a felségsértést elkövette, elkövetessék-e vagy sem. **Diederich** lipcsei kiadó, aki csak megbizottja a **Treskow**-féle orosz kiadó vállalatnak, nem vádolt, csak annyiban érdekelt, hogy a nála található példányok is elkövetetnek. — **Tolstoj** röpirata Vilmos császár wilhelmshaveni beszédével foglalkozik, melyet ez a Kinába induló katonához intézett s különösen a „Pardont nem adunk!” kifejezést teszi szóvá. — Vilmos császár egy másik beszédéről is esik szó a röpiratban, amelyben azt mondta Berlinben az ujoncok felesketésénél, hogy a katonának apját, anyját is le kell lőni, hogy a királyt megvédje. **Diederich** kijelentette a vizsgálóbírónak, hogy oroszul nem tud s így sejtelve sem volt a könyv tartalmáról.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 13.

Déliáru. Buzakínál mérsékelt, vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 28,000 métermazsa került forgalomba, változatlanul tartott áron. Egyéb gabonák nemek változatlanok. Időjárás szép.

Készlet. Berlin 1/2, Páris 10 magasabb.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.34—7.35
Buza 1904. áprilisra	7.60—7.61
Rozs októberre	6.16—6.17
Rozs 1904. áprilisra	6.40—6.41
Zab októberre	5.37—5.38
Zab 1904. áprilisra	5.58—5.59
Tengeri augusztusra	6.18—6.19
Tengeri szeptemberre	6.19—6.20
Tengeri 1904. májusra	5.03—5.06
Répe augusztusra	10.95—11.05

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.34—7.35
Buza 1904. áprilisra	7.60—7.61
Rozs októberre	6.17—6.18
Rozs 1904. áprilisra	6.40—6.41
Zab októberre	5.37—5.38
Zab 1904. áprilisra	5.58—5.59
Tengeri augusztusra	6.17—6.18
Tengeri szeptemberre	6.19—6.20
Tengeri 1904. májusra	5.04—5.05
Répe augusztusra	—

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Boborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Boborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felé:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. s. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczra szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Motormenetek

Arad—Szabadnagyer és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felé reggel 6.03
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felé d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felé d. u. 4.06

Nyári színház.

Pénteken, 1908. évi augusztus hó 14-én.

A drótosztól.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irta: Leon Viktor. Fordította: Ruttkai György és Mérel Adolf. Szerzette: Lehar Ferenc.

Az előjáték személyei:

Blácsék Milos Juhász S.	Zauszka	Kley Marika.
Milos, fia	Kley Margit.	Miklosi Anna.
Vojtek, drótos Füredi J.	Pfefferkorn	Polgár S.
Babuska, neje Pajor Agnes.	Vaklavec	Németh J.

A darab személyei:

Günther	Sarkadi A.	Giza, énekesnő Gombár Anna.
Mici, leánya	Rózsa Lili.	Lóri, énekesnő Szilassy J.
Jankó	Szabó József.	Örmester György János.
Pfefferkorn	Polgár S.	Giralt báró Marika J.
Zauszka	Karácsonyi.	Koháry Könyves J.
Milos, káplár	Bejczy Gy.	Czinczer Somlai A.

Közdete este 8 órakor.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 13. —

Magyar előrend: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 102—4 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogrammon sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 110—2 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogrammon sulyban 110—2 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 110—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 110—1 fillérig, közép páronként 240—260 kilogrammon sulyban 108—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 108—8 fillérig.

Sertéseladás: Augusztus hó 10. napján volt készlet 44,159 darab, augusztus hó 11. napján fülhajtott 25 darab, augusztus hó 11. napján elszállított 599 darab, augusztus hó 12. napján maradt készlet 43,585 darab. — Üzlet: Változatlan.

Lukács Lajos és neje szül. Bing Berta, gyermekeik Karoly és István, valamint számos rokonaik nevében mélyen elszomorodott szívvel jelentik, a forrón szeretett édes atya, após, nagypapa és rokonai részéről

Lamberger Sámuel urnak

folyó hó 13-án, d. u. 4 órákor, életének 83 ik évében történt gyászos elhunytát.

A drága halott hült tetemei folyó hó 14-én délután fél 5 órákor fognak a gyászházból (Deák Ferenc utca 32. sz.) a helybeli izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Áldás emlékére! Béke hamvaira!

— Arad, 1908. augusztus hó 13-án. —

REGENY-CSARNOK.

A toltékek kincse.

[Első rész — Eredeti regény — 1. fejezet]

22.8. [Első rész — Eredeti regény — 1. fejezet]

Nemsokára Cyrano is utol ért bennünket. — Hát hol vannak az aranylemezek? — kérdeztük tőle gunyosan.

— A holtaknak ajándékoztam! — volt Cyrano rövid válasza és bosszúságában jobban biccegett, mint valaha.

Fernando elővette ficsóvét és újra vizsgálni kezdte a vidéket. A távolban, két hegy össze ötvadul látszott, egy szabad utat fedezett fel, amely előtt, újabb, jobboldali, nagyobb épületek tüntek szemébe. Ezek egy része sziklába volt vágva és kifaragva, másik része völgybe nyúlt alá.

Mikor szemünkbe tüntek, a csodálatot keltették fel bennünk. A sziklára épített rész, legalább is kétszáz lábnyira nyúlt az ég felé. A főbejárat, kőből faragott, két óriási griff őrizte és a kettő között, egy fehér márványból kifaragott, mintegy husz láb magas bálvány volt. A bálvány legalább is azt bizonyította. A két hatalmas hegyet ez a templom kötötte össze és így elárta előttünk a továbbhaladás útját. A templomon sehol sem láttunk kaput, mélyen el voltak rejtve a föld alá. A szétes mármánykövek pedig, melyek itt is széjjel hullva feleltek, a lépcsőkön szolgáltak és megkönnyítették a föléle jutást. A sziklák között emelkedett ki az első, a legalacsonyabb kupola: itt is azok a képrások, melyekkel már találkoztunk. Jövő feljebb volt a templom tetője, a hova igyekeztünk. A tető hegy feleli része lapos volt és félig be volt emelve.

Fernando volt az első, ki tetőjébe ért. Én „Csárdás”-sal csak nehezen haladtam előre, míg Cyrano folyton akadékoskodó falábat átkozta.

A hogy Fernando lábát, a beomlott tető falára tette, felkiáltott. A templom mélyéből széles lépcső vezetett a tető felé és körülbelül ötven lábnyira a tetőtől, a főkupola irányában tért el.

— Csak előre barátaim!

És e szavak után rohant a főkupola felé. A kupola, szikla felől védett oldala nyitott volt és betekintést engedett annak becséjébe. Fernando itt megvart bennünket s aztán beléptünk.

Egy tágas toronyszobában találtuk magunkat, melynek közepétől indult lefelé a széles

kölépcső. Mintegy száz lépcsőt beláttunk, a többi már a sötétségbe vészett el. Nem sokat haboztunk. Megindultunk lefelé. Egyszerre kényelmesen haladtunk egymás mellett, de amint a lépcső egy fordulatot vett, teljes sötétség vett körül bennünket. Óvatosan haladtunk lépcsőről lépcsőre, s egyszerre egy tompa zuhanást hallottunk és utána egy test gurulását, amit szabályosan kísért egy kopogás, ami egy fadarab ide oda ütődéséhez hasonlított.

— Mi ez? Hallotta? — szölt, lélegzetét visszafojtva, Fernando. — Én is csaknem ugyane pillanatban tettem fel ezt a kérdést.

— Hallottam! — felelt Fernando és a a piff paff ütődés kísérté szavainkat.

— Cyrano hallja ezt a dübörgést? — kiáltottam.

Semmi válasz. — Cyrano, hol van? — kiáltottam. — Most már én is kiáltottam, de mintha a falak elnyelték volna kiáltásainkat, nem kaptunk választ.

Hogy a meglepetésünkben szótlán néztünk egymásra, az elhíhető, de hogy a sötétben nem láttuk egymást, az bizonyos.

— Cyrano gurult le, — szölt végre Fernando, ahogy a kopogás megszűnt, — de hogy, ah eshetett le?

— Megálljon, ne lépjen tovább! — kiáltottam Fernandóra. — hátha üreg van alattunk. Huzódjék a tulsó falhoz és fegyverével tapogassa a lépcsőket, én majd ezen az oldalon haladok.

Ugy is tettünk. Már a harmadik lépcsőnél nem éreztem a lépcsőt.

— Nem lehet tovább menni, vigyázzon! — szölt am Fernandónak. — Van-e önnél kova?

— Nincs, — Cyranónál van.

— Ugy hát álljunk meg. Hányadik lépcsőn áll?

— A negyediken.

— Lehetetlen, itt nincs lépcső, fegyveremmel semmi támpontot sem érzek.

— Jöjjön hát azon a lépcsőn felém.

— Atmentem a tulsó oldalra.

— Itt van?

— Itt! — feleltam.

— Lépjen lefelé.

Es én ráléptem a negyedik lépcsőre, ami a tulsó oldalon hiányzott.

— Amott a lépcső hiányos, ott eshetett le a szegény Cyrano, — szöltam és óvatosabban mint eddig, haladtunk lefelé. Egyszerre egy mély hang hatolt hozzánk.

— Magfojtam ezt a sötétséget, — szöltam.

— Cyrano, Cyrano! Hol van? — kiáltottunk bele a sötétségbe.

Jó helyen, Don! — szöltam.

Hogy érzi magát?

— A lehető legcudarabban. Nem tudok tovább menni.

— Megsebezte magát?

— Nem, csak kettőtört a lábam. Stessenek egy kicsit, erre már nincs baj, itt akadály nélkül lehet legurulni.

Kissé gyorsabban haladtunk lefelé.

— No, itt annak már? Szerencse, hogy egy új fordulónál megakadtam, mert különben begurultam volna a templomba és akkor furcsa módon tisztelegtem volna vici-pucli istenségének.

— Hogy-hogy? — szöltam.

Hogy? Hát úgy, hogy már eddig is elvesztettem a lábamat és a hajamat. Ha az utolsó lépcsőig lerebogok, tén csak a fejem maradt volna meg.

— Ez a keserű guny nevetésre indított bennünket.

— Ugy, ugy, csak nevéssenek, majd mindjárt hárman gurulunk le Fernando hátára vette Cyrano és én vezettük.

A távolból halvány fény derengett a lépcsőkre. Egy újabb fordulónál már teljes fény hatott fölfelé és csakhamar elértek a lépcső végét.

— Micsoda haját vesztett el? — fordultam most a Fernando hátán gubbaszkodó Cyranéhoz, de majd hanyatvágódtam, mikor egy hosszú, székefűrtű fű helyett, egy csupasz tököt láttam a nyakon.

Parókat viselt a szegény csak aztán vettem észre, hogy azt a kezében szorongatja.

(Polytázása következik.)

A felelő szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős

V. Kóné.

Limbéck János

első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. ényl Dömötör Lászlóné szül. Reinhart Ilona a maga, valamint gyermekei Ilona, László, Eszti és Margit, nemkülönben az alólírottak nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethlen jó férj, illetőleg édes apa, testvér, sógor, rokon és jóbarát.

ényl Dömötör László,

az aradi királyi állami főreáliskola rendes tanárának, f. é. augusztus hó 10-én, esteli 10 és fél órákor, életének 53 ik és boldog házasságuk 18 ik évében, rövid szenvedés után Felkán történt jobbára szennertől.

A boldogultnak földi maradványai Aradon, augusztus 14-én, d. u. 6 órákor fognak a felső temető halottas csarnokában az ev. ref. egyház szertartásai szerint tartandó ima után megáldani és ugyanott örök nyugalomra helyezni.

Arad, 1908. augusztus 13-án.

— Áldás emlékére! —

ényl Dömötör Lajos,	Reinhart Gyula,
ényl Dömötör Ignác,	Reinhart Géza,
ényl Dömötör József,	Reinhart Kálmán,
ényl Dömötör Károly,	Reinhart Lacl,
ényl Dömötör Ferenc,	Killer Ede,
ényl Dömötör Zsuzsanna,	Nagy László,
Férj. Nagy Lászlóné,	sógorai,
2 testvérei,	Reinhart Margit,
1 testvérnője,	Férj. Killer Ede,
1 testvérnője,	Reinhart Géza,
1 testvérnője,	szül. Ondrejkovitz Helén,
1 testvérnője,	Reinhart Kálmán,
1 testvérnője,	szül. Sarlot Márta,
1 testvérnője,	sógorai,

Limbéck János

első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alólírott fájdalomtól megtört szívvel tudatják, a forrón szeretett anyja, a legjobb nagynya, anyós, testvér és sógora

özv. marosjárai Rozsnyay Mátyásné

szül. Burián Teréznek

áldásdus élete 67 ik évében, folyó évi augusztus hó 12-én esti 8 órákor, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát.

A megboldogult földi maradványai f. évi augusztus hó 14-én d. u. 4 órákor fognak a helybeli hlv. szertartásai szerint a helybeli ref. sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Arad, 1908. augusztus 12-én

Áldás és béke lengjen felejtethlen halottunk emlékére!

marosjárai Rozsnyay Kálmán, Remetey F. Dezső,

marosjárai Rozsnyay János, Remetey F. Ilonka,

marosjárai Rozsnyay Aran-Remetey F. László,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Erzsike,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

marosjárai Rozsnyay János, Kálmán Lajos,

85—1903.

Hirdetmény.

A kedvezményes boritaladó fizetésére igényt tartó szőlősgazdák ezennel figyelmeztetnek, miszerint a házi fogyasztásra szánt borszükségletüket az 1892. XV. t.-cz.-re való hivatkozással f. évi szeptember hó 15-ig a fogyasztási adófelügyelőségnek bejelentésük.

Arad, 1903. évi augusztus hó 6.

Varjassy,
h. polgármester.

Magy. kir. Államvasutak üzletv. Aradon.

21873—1903. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Piski állomáson létesítendő 1 drb. altiszti és 1 drb. szolgálatépület és 2 drb. 8. rekeszes melléképület, valamint Petrozsényben létesítendő 1 drb. altiszti és 3 drb. szolgálatépület és 4 drb. 8 rekeszes melléképület építésére és azzal kapcsolatos munkákra.

A költség-számítás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltétfüzetek Aradon, a magy. kir. Államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt 3 korona lefizetése mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi augusztus hó 19-én déli 12 óráig kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál. Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ikenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a piski és petrozsényi telepházák és melléképítményeik építési munkáira.” Ajánlatok úgy a piskii, mint a petrozsényi építésekre külön-külön, valamint a két építkezésre együttesen is benyújthatók.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig a piskii telepházákra pályázók részéről 2000, azaz Kettőezer korona, a petrozsényi telepházákra pályázók részéről 3400 kor., azaz Hromezer-négyszáz korona, mindkét munkára pályázók részéről pedig 5400 kor., azaz ötezer-négyszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránaál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel. A ajánlatok feletti döntés határideje e pályázati határidőtől számított 2 hétben állapítatik meg, a bánatpénzek visszaadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltetik.

Aradon, 1903. évi július hó 29.

Az üzletvezetőség.

(Ütámmomás nem díjazatik.)

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az
AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O. Ugyeljünk az „Amor” védjegyre.

1051

Jó szőlőföld eladó!

Aradmegyében, Boncesden

hullámos területen

kitűnő szőlőföld,

amely azelőtt is szőlőföld volt s a mely báró Mandoff tulajdonát képezte, és árokkal van körülvéve,

eladó.

E terület mintegy 3000 drb. gyümölcsfával van beültetve, s így esetleg gyümölcsösnek is megfelelne.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Varga Imre, Boncesd, Aradmegye.** 1753

Fontos! Fontos! Fontos!**Cséplőgép - tulajdonosoknak!**

Elsőrendű, legjobb kötszerek, sebészeti eszközök és használati utasítással ellátott

Mentő-szekrénynek

az ára 5 forint.

Figyelmeztetés: Az első segélynyújtáshoz okvetlen szükséges **Mentő-szekrényeim** csont törésekhez alkalmazandó sinekkel is el vannak látva.

Lábizzadás**Hónaljizzadás**ellen kipróbált biztos hatásu szer a **Hajós-féle****Szárit!!!****HINTÓPOR****Szagtalant!**

(Tanno-salicyl comp.)

126

Ára egy doboznak 35 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott.

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a hort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári áron.

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1895

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadhatnak.

M. kir. Államvasutak.

94176—1903. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alólírt igazgatóság a magyar királyi Államvasutak részére jövő 1904. évben szükséges lenolaj kenőcsze szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező lenolajkenőcsze szállítására vonatkozó részletes módokat valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. királyi Államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. szám, II. emelet 40. ajtószám) ingyen megkaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi szeptember hó 11-én déli 12 óráig a magyar királyi Államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el.

„Ajánlat lenolaj kenőcsze szállítására 94176—1903. A. III. sz.-hoz.”

Bánatpénzül az ajánlott lenolajkenőcsze egy évi értékének 3 százaléka készpénz vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1903. évi szeptember hó 10-ikén déli 12 óráig a magyar királyi Államvasutak budapesti főpénztáránaál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módokat betartása mellett állítatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1903. évi aug. hó.

Az igazgatóság.

(Ütámmomás nem díjazatik.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Jóforgalmu korcsma-

izlet, engedélyvel, szép kerthe-
yiséggel, tekepályával más válla-
at miatt minden órában, könnyű
feltételek mellett eladó Aradon,
Bárló-utca 8. Bővebbet ugyanott.
1748

Teljes ellátásra

elvállalunk egy polgári iskolába
járó leánykát. Zongora használat.
Erzsébet királyné-körut 26. sz. I.
emelet, a leányiskola mellett. 1572

Üdvöske.

Válasz kívánt helyre elment.

Legujabb

fontos találmány!

A magy. kir. szabadalmi hivatal által

SOBORTIN

néven szabadalmazott legujabb és legjobb

„Fertőtlenítő és szageltávolító

fénymázfesték.”

Mely azonnal megszünteti a closet-
tek és pissoirok által okozott s az egész-
ségre káros szagot; mely elhárítja a rossz
levegőjű pinczék, istállók vagy bármely
más helyiségben keletkező bűzt és az eb-
ből eredő betegségeket, a mint azt a
magy. kir. belügyminiszterium által 29990/
VI-a. 1900. sz. a. k. bizonylata igazolja, a
melynek értelmében tapasztaltatott, hogy
az összes eddig ismert hasonló célú sze-
reket hasznosság, tartósság és olcsóság
tekintetében felülmúlja.

Kitűnő minőségéről s használhatósá-
garól számos bizonyítvány és hivatalos
elismert irat tanusodik.

1 kg-os próbadozár ára 2 kor. 50
fill. használati utasítással együtt.

Kapható kizárólag

1751

STEINITZER N.,

festék, kence és lackereskedésében

Arad, Andrassy-tér 3. sz. Telefon 217.

Kosztos gyermekek

elfogadtatnak egy jó családnál tel-
jes ellátásra. Levelek kéretnek „Jó
ellátás” cím alatt a kiadóhiva-
talba. 1745

Nagymennyiségű

l é c z

eladó

az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

Permetezők

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetezők alkatrészei a rézol-
dattal sen. minemű érintkezésbe
nem jönnek s így azokat sem meg-
támaszni, sem eldugni vagy meg-
rongálni nem képes. Ára 32 kor.,
8 évi ingyen javítással.

Hőnig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

1418

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gum-
micsövek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belső
gummizott kenderítőmlők és kutak.
Mindennemű javítások elfogad-
tatnak.

Két tanuló felvétetik.

Árlejtés.

Az aradi gör. kel. román
Szezsztéknek 3219—903. sz. a.
kelt magas engedélye folytán
a kis-szent-miklósi gör. kel. ro-
mán templom javítása végett
folyó évi augusztus hó 16-án d.
u. 3 órakor Kis-Szent-Miklóson
a gör. kel. román iskola ter-
mében — 1801 kor. 91 fillér
kikiáltási ár mellett — fog meg-
tartatni.

Verseny vállalkozók az ár-
lejtés előtt tartoznak a kikiál-
tási árnak 10%-át készpénz-
ben vagy elfogadandó értékpá-
pirban bántapénzül, illetve óva-
dékul letenni.

A terv és költségvetés bár-
mikor alólirottánál megtekint-
hetők.

Kis-Szent-Miklóson, 1903. évi
augusztus hó 10-én.

Besán Mircea,

1479

gkel. román plébános.

Veszek zálogczédulákat.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása

órák és ékszerekben.

Készpénzért a legmagasabb árban
vesz vagy más új tárgyakra be-
cserél mindentféle drágaköveket,
arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy
tört állapotban.

TELEFON 438.

1431

Veszek zálogczédulákat.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometter művés és ókaszorész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arad.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

1587

Pontos és szolid kiszolgálás!

Magyar királyi államvasutak üzletvezető-
ség Arad.

23322. szám.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. közönséget, hogy
a piski-petrozsényi vonal Váralja-
Hátszeg és Piski állomásai között
a 9869. számú teher vonat f. é.
augusztus hó 15-től kezdve na-
ponként személyszállítással fog köz-
lekedni az alábbi menetrend sze-
rint:

Állomások	I. II. III. osztály ó. p.
Váralja-Hátszeg	Ind. d. e. 11 11
M. Brettye (m. r. h.)	" " × 11 32
Russ	" " 11 47
Kalán-Zeykfalva	" d. u. 12 01
Kalántördő 8. sz. órház (f. m. h.)	" " × 12 09
Bácsi	" " 12 23
Piski	Érk. " 12 43

Magyarozat:

Az időadatok, a közép-európai
idő szerint vannak kitüntetve.

(m. r. h.) = megálló rakodó-
hely.

(f. m. h.) = feltételes megál-
lólhely.

× = feltételes megállás, t. i.
a vonat csak az esetben áll meg,
ha utasok fel vagy leszállásra je-
lentkeznek.

Arad, 1903. augusztus hó 10.

Üzletvezetőség

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Cséplőgépek

felszereléséhez szükséges hivatalos

Mentőszekrények

10 koronáért kaphatók

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedésében

1427

ARADON.

Krausz Elemér és Társai

Drogueria „A Vörös Kereszthez”

Arad, Andrassy-tér 20 sz.

az udvarban.

507. Városi és megyei telefon szám 507.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni a nagyér-
demű közönséget, hogy Drougeria- és illatszert üzle-
tünket

ugyannezen ház udvarába helyeztük át.

Üzleti kiadásaink tetemes kisebbedése által azon
kellemes helyzetbe jutottunk, hogy elsőrendű és legjobb
minőségű árucikkeinket a legolcsóbb és legjutányosabb
áron bocsáthatjuk a tisztelt közönség rendelkezésére.

Minden rendelés, akár személyesen, akár telefon ut-
ján, a leggyorsabban expedíálattatik és kívánatra házhoz
szállítattatik.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

Krausz Elemér és társai.